

PENSUMLISTE

HØST 2019

Institutt for lærerutdanning

Femårig lektorutdanning (8-13)

PPU (heltid)

Fleksibel PPU

Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap

NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET

Innhold

Femårig lektorutdanning.....	5
PPU4602 Pedagogikk	5
PPU4620 Fagdidaktikk 1 – biologi	6
PPU4622 Fagdidaktikk 1 – fysikk	6
PPU4624 Fagdidaktikk 1 – informatikk.....	6
PPU4626 Fagdidaktikk 1 – kjemi.....	6
PPU4628 Fagdidaktikk 1 – matematikk.....	7
PPU4640 Fagdidaktikk 1 – geografi.....	7
PPU4642 Fagdidaktikk 1 – historie	10
PPU4644 Fagdidaktikk 1 – samfunnskunnskap.....	11
PPU4650 Fagdidaktikk 1 – engelsk.....	11
PPU4652 Fagdidaktikk 1 – fransk	12
PPU4654 Fagdidaktikk 1 – norsk.....	13
PPU4656 Fagdidaktikk 1 – tysk	17
PPU4658 Fagdidaktikk 1 – spansk	17
PPU4680 Fagdidaktikk 1 – idrett	18
PPU4684 Fagdidaktikk 1 – religion og etikk.....	19
LÆR1000 Kunnskap, læring og danning i lærerprofesjonen	22
Praktisk-pedagogisk utdanning.....	25
PPU4100 Pedagogikk	25
PPU4213 Profesjonskunnskap	32
PPU4221 Fagdidaktikk i biologi.....	34
PPU4222 Fagdidaktikk i fysikk	34
PPU4224 Fagdidaktikk i kjemi	34

PPU4225	Fagdidaktikk i matematikk.....	35
PPU4231	Fagdidaktikk i geografi	35
PPU4232	Fagdidaktikk i historie.....	38
PPU4233	Fagdidaktikk i samfunnskunnskap.....	39
PPU4241	Fagdidaktikk i engelsk	39
PPU4243	Fagdidaktikk i norsk	40
PPU4246	Fagdidaktikk i fremmedspråkene	44
PPU4251	Fagdidaktikk i drama/teater	45
PPU4252	Fagdidaktikk i film/medievitenskap.....	47
PPU4253	Fagdidaktikk i kunst, håndverk og formgivingsfag	48
PPU4254	Fagdidaktikk i musikk	50
PPU4261	Fagdidaktikk i kroppsøving og idrett.....	51
PPU4262	Fagdidaktikk i psykologi – heltid	52
PPU4263	Fagdidaktikk i religion og etikk.....	53
	Fleksibel praktisk-pedagogisk utdanning.....	58
PPU4440	Pedagogikk, deltid	58
PPU4512	Klassemiljø og tilpasset opplæring m/spesialpedagogisk arbeid.....	65
PPU4521	Fagdidaktikk i biologi, deltid Bodil Svendsen.....	68
PPU4522	Fagdidaktikk i fysikk, deltid.....	69
PPU4524	Fagdidaktikk i kjemi, deltid	69
PPU4525	Fagdidaktikk i matematikk, deltid	70
PPU4531	Fagdidaktikk i geografi, deltid.....	70
PPU4532	Fagdidaktikk i historie, deltid	73
PPU4533	Fagdidaktikk i samfunnskunnskap, deltid	74
PPU4541	Fagdidaktikk i engelsk, deltid	75
PPU4543	Fagdidaktikk i norsk, deltid Per Christian Hestbek (kull 17-19).....	76
PPU4546	Fagdidaktikk i fremmedspråk, deltid	82

PPU4561	Fagdidaktikk i idrett, deltid.....	83
PPU4581	Yrkesdidaktikk, deltid	84
LÆR1000	Kunnskap, læring og danning i lærerprofesjonen	84

Femårig lektorutdanning

PPU4602 Pedagogikk

Kjernepensum

Bøker

- Bunting, M. red. (2014). *Tilpasset opplæring - i forskning og praksis*. Oslo:Cappelen Damm Akademisk. Kap. 2, 4, 7, 8, 9
- Imsen, G. (2016). *Lærerens verden. Innføring i generell didaktikk*. 5. Utgave. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 og 12.

Kompendium

- Bjordal, I. (2017) Kompetanse for mangfold – hva betyr det? I Lund. A.C.B. *Mangfold gjennom anerkjennelse og inkudering i skolen*, side 229-243. Oslo: Gyldendal Akademisk. (15 sider)
- hooks, b. (1994) «Embracing Change. Teaching in a multicultural world». I hooks, b. 1994 *Teaching to Transgress. Education as the Practice of Freedom*. New York: Routledge. Pp 35-44.
- Lidén, H. (2001). *Underforstått likhet*. I: Lien, M., Lidén, H. Vike, H. (red): Likhetens paradokser, s. 68-84. Oslo: Universitetsforlaget. (16 s)
- Liland, R. (2014). "Å ta skikken dit du kommer " i C. R. Haugen og T.A.Hestbek (red.). *Pedagogikk, politikk og etikk. Demokratiske utfordringer og muligheter i norsk skole*. Oslo: Universitetsforlaget. Ss. 219-234.
- Nutti, L. A. (2014). Samiske elever – en del av skolens mangfold. I B. B. Moen (red.) *Kulturelt og etnisk elevmangfold i skolen* ss 145-165 (Bergen: Fagbokforlaget.
- van der Kooij, K.S. (2014): Flerkulturell pedagogikk. I: Stray, J.H. og Wittek, L. (red) *Pedagogikk - en grunnbok*, side 584-596 (13 s). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Artikkelen finnes i kompendiet.
- Røthing, Å. og S. H. B. Svendsen (2009). “Antidiskriminerende undervisning” i *Seksualitet i skolen. Perspektiver på undervisning* ss 53-70 (17 s). Oslo: Cappelen Akademisk forlag.

Offentlige dokumenter

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (Opplæringslova) (1998).
Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html>

Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet. Meld. St. 28 (2015–2016).

Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20152016/id2483955/>

Utdanningsdirektoratet. (2017a). *Overordnet del av læreplanverket*.

Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/overordnet-del/>

Fordypningslitteratur

Som student på Pedagogikk PPU4602 vil du kunne velge mellom ulike fordypningsemner knyttet til semesteroppgaven i faget. Til disse vil det være knyttet et fordypningspensum, som er ment som en ekstra ressurs i arbeidet med oppgaven. De ulike fordypningsemnene blir utarbeidet i begynnelsen av semesteret basert på fagets hovedområder, lærernes spesialfelt, og studentenes ønsker. Mer info kommer etter studiestart.

PPU4620 Fagdidaktikk 1 – biologi

Ta kontakt med emneansvarlig: John Alexander Strømme
alex.stromme@ntnu.no

PPU4622 Fagdidaktikk 1 – fysikk

Ta kontakt med emneansvarlig: Jorunn Grip jorunn.grip@ntnu.no

PPU4624 Fagdidaktikk 1 – informatikk

Ta kontakt med emneansvarlig: Karl Arne Dalsaune karlard@stud.ntnu.no

PPU4626 Fagdidaktikk 1 – kjemi

BØKER:

Ringnes, V. og Hannisdal, M. (2014) *Kjemi fagdidaktikk*). Oslo: Cappelen Damm. (*kapitler 1, 2 og 6*

Dobson, S., & Engh, R. (2011). *Vurdering for læring i fag* Oslo: Høyskoleforlaget. (kapitler 3 og 11).

Mork, S.M. og Erlien, W. (2017) *Språk, tekst og kommunikasjon i naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Thorsheim, F., Kolstø, S. D., & Andresen, M. U. (2016). *Erfaringsbasert læring: naturfagdidaktikk*. Bergen: Fagbokforlaget.

Artikler og enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på BlackBoard.

PPU4628 Fagdidaktikk 1 – matematikk

Ta kontakt med emneansvarlig: Arne Kristian Amdal arne.amdal@ntnu.no

PPU4640 Fagdidaktikk 1 – geografi

Bøker (Felles for samfunnssfag)

Koritzinsky, Theo (2014). *Samfunnskunnskap – fagdidaktisk innføring*. Oslo: Universitetsforlaget.

Bøker (geografi)

Mikkelsen, R. og P.J. Sætre (red) (2015). *Geografididaktikk for klasserommet – en innføringsbok for studenter og lærere*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Eidsvik, E. m fl (2019). *Verda og vi*. Oslo: Samlaget. (**Anbefalt**).

Artikler og utdrag av bøker – obligatoriske

Legges ut som PDF på Blackboard (BB)

Andersland, S. (2010). Fagrappart samfunnssfag. I Vavik, L., Andersland, S., Arnesen, T. E., Arnesen, T., Espeland, M., Flatøy, I., Grønsdal, I., Fadnes, P., Sømoe, K. & Tusset, G. A. *Skolefagsundersøkelsen 2009: Utdanning, skolefag og teknologi*. HSH-rapport 2010/1. Høgskolen Stord/Haugesund, Stord, s. 189-208. (19s)

Fjær, O. (1997). *Geografi i den videregående skolen: Fra Haffner og Knudsen til Reform' 94*. PS-skrift nr. 3 1997. Program for skoleforskning, NTNU, Trondheim, s.1-23, 36-39. (28s.).

Fjær, O. (2002). Tidsbilder av et tettsted. Et metodeforsøk i geografiundervisninga. I Setten and Rudsar (ed.) *Geographical Methods – Power and Morality in Geography*. Acta Geographica Serie A. Nr.2. s. 137-149 (13s)

Fjær, O og Rød, J. K. (2006). Geografi og kunnskapsløftet – også et faglig løft? Foredrag holdt på ”the 2006 Symposium of the Commission on Geographical Education and the International Geographical Union”, Brisbane Australia, juni 2006 - norsk versjon (6s).

Fjær, O. (2007). Kunnskap og bevissthet i geografi. Hva kan elevene når de starter i videregående skole. Foredrag holdt på Nordic Geographers Meeting (NGM) i Bergen, juni 2007. (10s)

Hegstad, K.S. (2010). *Stedkunnskap i geografi fellesfag. Praksis og intensjoner*. Masteroppgave i geografi, NTNU, Trondheim, s. 27-62 (35s)

epsø, A. (2001). Samfunnfsfagsamtalen. PLU. (5s)

Hepsø, A.(2008). Narrativ skriving i samfunnsfag på ungdomstrinnet. I R.T. Lorentzen & J. Smidt(red), *Å skrive i alle fag* (s. 228-236). Oslo: Universitetsforlaget. (10s)

Holt-Jensen, A. (2007). Hvorfor er geografi et viktig fag. I *Hva er geografi*, s. 13-25. Oslo: Universitetsforlaget. (13s)

Haubrich, H. (1992). *Internasjonalt charter om utdanning og undervisning i geografi*. Kommisjonen for geografiutdanning, International Geographical Union. Oversatt av Steinar Wennevold. (19s)

Kringstad, T. og Kvithyld, T. (2003) Skriving på ungdomstrinnet. Fem prinsipper for god skriveopplæring. I *Bedre skole nr. 2*, s. 71-79 (9s)

Mikkelsen, Rolf (2014). Prøver og vurdering i geografi. I Fjær, Sætre, Hokseggen (red.) *Geografi på timeplanen*. Acta Geographica – Trondheim, serie B, nr.16 (2014). s.87 – 97 (10s)

Mikkelsen, Rolf (2007). Verdensfaget geografi og geografididaktikken. I Mikkelsen, R. og Fladmoe, H. (red.) *Lektor – adjunkt – lærer. Innføringsbok i praktisk pedagogisk utdanning*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 287- 305 (18s)

Nordskag, E. (2008). Kunnskapsløftet: Et løft for lærebøker i geografi. I Fjær, O. og E. Eikli. *Geografi og Kunnskapsløftet*. Acta Geographica – Trondheim. Serie B, no. 15, NTNU s. 81-103. (22s)

Overrein, P. og Madsen, R. (2014) Grunnleggende ferdigheter i samfunnsfag. I Skovholt, K. (red.) *Innføring i grunnleggende ferdigheter. Praktisk arbeid på fagenes premisser*, s. 126-172. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (46s)

Remmen, Kari Beate og Merethe Frøyland (2013). Feltarbeid i en geotop – et rammeverk. I *Kimen 1/13*, s. 57-72. Oslo: Naturfagsenteret (15s)

Remmen, Kari Beate og Merethe Frøyland (2013). Jammen vi vet jo ikke hva vi skal se etter... - Hvordan geobriller kan hjelpe elevene til å anvende geofaglig kunnskap ute i felt. I *Kimen 1/13*, s. 73-81. Oslo: Naturfagsenteret. (8s)

Remmen, Kari Beate og Merethe Frøyland (2013). Etterarbeid i klasserommet – oppgaver som hjelper elevene til å bearbeide dataene fra felter arbeid. I *Kimen 1/13*, s. 82-87. Oslo: Naturfagsenteret. (5s)

Skrivesenteret. (2015). *Hva er skriving i samfunnssfag?* Hentet 22.08.16, fra <http://www.skrivesenteret.no/ressurser/hva-er-skriving-i-samfunnssfag/>

Artikler – anbefalte

Legges ut som PDF Blackboard (BB)

Det kan komme anbefalte artikler igjennom semestret, listen revideres ved semestrets slutt.

Andersen, H. P (1997). Globale miljøemner i et komparativt, geografi-didaktisk perspektiv. I Sægrov, B. R., Fjær O. og Bakken, B. T. (red.) *Om byen og geografien*. Arbeider fra Geografisk institutt, Universitetet i Trondheim, GI serie A. No 17. Rapport fra Norske Geografers Forenings årskonferanse, Trondheim, 3. og 4. Januar 1997. s. 231-238 (7 s.)

Fjær, O. (2001). Kulturlandskapet i geografiundervisningen på videregående skole: En måte å gjøre det på. *Norsk Geografisk Tidsskrift*. Vol 55, 42-45. Oslo (4s)

Fjær, O. (2008). Programfagene i geografi. Mot mer geofag og mindre samfunnsgEOGRAFI? Foredrag ved Norsk Geografisk Selskap sin konferanse i Trondheim 26.-27. mars 2008. (9 s)

Gold, J.R., Jenkins, Lee, Monk, Riley, Shephard, Unwin (1991). Fieldwork, *Teaching Geography in higher Education. A Manual of Good Practice*. Basil Blackwell Ltd. Oxford, s. 21-36 (15 s).

Jünge, Å (1996). *Reform'94 og geografifaget. Om fagplanar, elevar, lærebøker, lærarar - med undersøkingar frå videregåande skole i Nord-Trøndelag*. Seminarinnlegg ved hovudfagseksamen i geografi våren 1996. GIN nr. 1 - 1997. (13s)

Limstrand, I. (1997). Om geografi og dannelsen. Kan geografifaget bidra til å utdanne reflekerte og deltakende samfunnsmennesker? Semesteroppgave i geografi fagdidaktikk, PPU II, NTNU - Trondheim, våren 1997 (24 s).

Mikkelsen, R (2008). Geografi i K06 – læreplanprosess, utfordringer og endringer. Foredrag ved Norsk Geografisk Selskap sin konferanse i Trondheim 26.-27. mars 2008. (17 s)

Rød, J.K., W. Larsen & E.Nilsen. (2010). Learning geography with GIS: Integrating GIS into upper secondary school geography curricula. *Norsk Geografisk Tidsskrift* 64(1), 21-35. (14 s)

Skogland, M. (1999). Geografi på ungdomstrinnet – et glemt kapittel? Program for skoleforskning. *PS-skrift nr 8, 1999*, NTNU, Trondheim, s. 65-112. (47 s)

PPU4642 Fagdidaktikk 1 – historie

Bøker

Lund, Erik; *Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere*, 5. utgave, Oslo: Universitetsforlaget 2016 (Kap 1-10)

Lenz, Claudia og Risto Nilssen, Trond (red); *Fortiden i nåtiden. Nye veier i formidlingen av andre verdenskrigs historie*, Oslo, Universitetsforlaget, 2011 (s 11-45, 63-85, 105-122, 214-245)

Karlsson, Klas-Göran og Zander, Ulf (red); *Historien är nu. En introduksjon til historiedidaktikken*, 2. utgave, Lund : Studentlitteratur (s 23-69)

Offentlige dokumenter

Lærerprofesjonens etiske plattform. Tilgjengelig fra:

http://www.utdanningsforbundet.no/upload/1/L%c3%a6rerprof_etiske_plattform_A3_bm.pdf

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>. Merk at kunnskapsløftet også finnes som et hefte.

Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (Opplæringslova) (1998). Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html>

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter. Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/Upload/larerplaner/lareplangrupper/RAMMEVERK_grf_2012.pdf?epslanguage=no

Fellespensum for samfunnsfagene:

Koritzinsky, Theo (2014): Samfunnskunnskap – fagdidaktisk innføring, Universitetsforlaget.

https://innsida.ntnu.no/documents/portlet_file_entry/10157/Pensum-v%C3%A5ren-2019-lektor-NTNU.pdf/32a10cff-ea75-401b-8745-74d9af9c7419?status=0

PPU4644 Fagdidaktikk 1 – samfunnskunnskap

Ta kontakt med emneansvarlig: Elen Marie Olufsdatter Eriksen
elen.eriksen@ntnu.no

PPU4650 Fagdidaktikk 1 – engelsk

Required reading

Books

- Birketveit, A. & Williams, G. (2013). *Literature for the English classroom. Theory into practice*. Bergen: Fagbokforlaget. (Selected chapters).
- Fenner, A.-B. & Skulstad, A. (2018). *Teaching English in the 21st century. Central issues in English didactics*. Bergen: Fagbokforlaget. (Selected chapters).

Articles and material in *Compendium* (made available on Bb)

Young Adult Fiction

Thomas, Angie (2017). *The Hate You Give*.

Zephaniah, Benjamin (2001). *Refugee boy*.

Albertalli, Becky (2015). *Simon vs. The Homo Sapiens Agenda*.

Reference material

Utdanningsdirektoratet. *Forskrift til opplæringslova, Kap. 3. (Vurderingsforskriften)*:

<http://www.lovdata.no>.

Utdanningsdirektoratet. *Læreplan for Kunnskapsløftet, LK06:*

<https://www.udir.no/kl06/ENG1-03>

Utdanningsdirektoratet. *Ny læreplan i engelsk fra 2020 (høringsforslaget pr. mars-19):*

<https://hoering.udir.no/Hoering/v2/338?notatId=674>

Suggestions for additional, voluntary reading

- Bøhn, H., Dypedahl, M. & Myklevold, G.-A. (2018). *Teaching and learning English*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Krulatz, A., Dahl, A. & Flognfeldt, M. (2018). *Enacting Multilingualism. From Research to Teaching Practice in the Classroom*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching*. Essex: Pearson Education Limited.
- Lightbown, Patsy M. & Spada, Nina (2006). *How Languages are Learned* (4th edition, 2013). Oxford: Oxford University Press.
- Munden, J. & Sandhaug, C. (2017). *Engelsk for secondary school*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Wiland, Signe (2016). *Reading and teaching English literature*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

PPU4652 Fagdidaktikk 1 – fransk

Bøker

«Élaborer un cours de FLE » Courtillon, Janine. 2003. Paris: Hachette . ISBN 978-2-01-155214-3

«La classe de langue», Christine Tagliante, Cle international, ISBN: 209-033068-6

«Élaborer un cours de FLE » Courtillon, Janine. 2003. Paris: Hachette . ISBN 978-2-01-155214-3

«La classe de langue», Christine Tagliante, Cle international, ISBN: 209-033068-6

Anbefalt:

«Språkdidaktikk». Tornberg, Ulrika. 2000. Oslo: Forlaget Fag og Kultur A/S. ISBN 978-82-11-00452-9

«Fremmedspråksdidaktikk», Bjørke, Camilla, Dypedahl, Magne. & Myklevold, Gro-Anita. 2014 . Oslo: Cappelen Damm Akademisk ISBN 978-82-02-42450-3

På nett:

Lov- og regelverk:

Utdanningsdirektoratet. *Læreplan for Kunnskapsløftet, LK06*. Gjeldende versjon tilgjengelig fra <http://www.udir.no/grep>.

Utdanningsdirektoratet. *Forskrift til opplæringslova, Kap. 3. (Vurderingsforskriften)*. Gjeldende versjon tilgjengelig fra <http://www.lovdata.no>.

PPU4654 Fagdidaktikk 1 – norsk

Anbefalt litteratur, norsk fagdidaktikk, del 1

Dette er en liste med anbefalt litteratur knyttet til høstens temaer. Vi vil trolig også føye til noen flere forslag i løpet av semesteret. Vi oppfordrer studentene til å lese mest mulig av litteraturen på denne lista. Det vil også bli aktuelt å fordype seg i noe av litteraturen i forbindelse med høstens semesteroppgave. Konkrete lesebestillinger for hver norskdidaktikkøkt vil bli lagt ut noen dager i forkant.

For dere som vil kjøpe et par norskdidaktiske bøker, foreslår vi:

- Fjørtoft, H. (2014). *Norskdidaktikk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget.
- Smidt, Jon (2009) (red.). *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kverndokken, Kåre (2012). *101 måter å lese leseleksa på – om lesing, lesebestillinger og tekstvalg*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Kverndokken, Kåre (2016). *101 måter å fremme muntlige ferdigheter på - om muntlig kompetanse og muntlighetsdidaktikk*. Bergen: Fagbokforlaget.

Norskfaget og læreplanen

Aase, Laila. (2005). Norskfagets danningspotensial i fortid og samtid. I Aasen, Arne J. & Sture Nome (red.): *Det nye norskfaget*. Fagbokforlaget /LNU (s. 35-47)

Bakken, Jonas (2013). «Retorikk i revidert læreplan», *Norskklæreren* 1.

Bjerke, Christian (2013).: «Orientering om forslag til justert læreplan i norsk», *Norskklæreren* 1.

Fjørtoft, H. (2014). *Norskdidaktikk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (kap. 2 og 3)

Steinfeld, Toril (2012).: «Norskplanen som verneplan?», *Norskklæreren* 2.

Smidt, Jon. (2009). Norskfagets dimensjoner. I J. Smidt (red.): *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Revidert læreplan i norsk, juni 2013: <http://www.udir.no/kl06/NOR1-05/>

Muntligdidaktikk

Børresen, Beate, Lise Grimnes og Sigrun Svenkerud (2012). *Muntlig kompetanse*. Bergen: Fagbokforlaget.

Fjørtoft, Henning (2006). Vurdering av muntlige ferdigheter. *Norsk læreren* 4/2006.

Fjørtoft, H. (2014). *Norsk didaktikk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (kap. 5)

Hertzberg, Frøydis. (1999). Vurdering av muntlig - det går an. I Hertzberg, Frøydis & Astrid Roe (red.): *Muntlig norsk*. Oslo: Tano Aschehoug. (s. 189-198)

Hoel, Torlaug L. (1997). «Dei første 20 gongene», *Norsk læreren* 5.

Kverndokken, Kåre (2016). *101 måter å fremme muntlige ferdigheter på - om muntlig kompetanse og muntlighetsdidaktikk. (Utdrag)* Bergen: Fagbokforlaget.

Penne, Sylvi & Frøydis Hertzberg. (2008). *Muntlige tekster i klasserommet*. Oslo: Universitetsforlaget

Faglitteratur språkdidaktikk

Guldal, Tale og Hildegunn Otnes. (2011). Grammatikkundervisning. I Guldal og Otnes (red.): *Grammatikkundervisning*. Idéhefter for lærere, nr. 4. Trondheim: Tapir.

Hognestad, Jan K. (2006). Henger det nye norskfaget sammen? Noen refleksjoner med utgangspunkt i språkemnene i den nye norskplanen. *Norsk læreren* 2

Hognestad, Jan K. (2013). Språkdelen av norskfaget – i læreplan og klasserom. *Norsk læreren* 3.

Iversen, Harald Morten, Hildegunn Otnes & Marit Skarbø Solem. (2011). *Grammatikken i bruk – i tekst og klasserom*. Cappelen Akademisk Forlag. (særlig kap. 1, men gjerne hele boka)

Iversen, Harald Morten. (2009). Funksjonell grammatikk – noen didaktiske og pragmatiske tilnærmingar. I Smidt, Jon (red.): *Norsk didaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Iversen og Otnes (2011): "Grammatikken i bruk - i arbeid med tekster", Norsk læreren nr.3. <http://docplayer.me/387242-Grammatikken-i-bruk-i-arbeid-med-tekster.html>

Iversen, Harald Morten, Marit Nygård & Hildegunn Otnes. (2013). Grammatikkens plass i norskfaget – et innspill til revisjon av læreplanen. *Norsk læreren* 2.

Kulbrandstad, Lars. (2000). "På jakt etter Shakeel og Duyen blant kløyvd infinitiv og tjukk 1 - framstillingen av språklig variasjon i norskbøker for ungdomstrinnet." I Anne Golden og Helene Uri (red.) *Andrespråk, tospråklighet, norsk. Festschrift til Anne Hvenekilde*: Oslo: Unipub forlag.

Nergaard, Mette og Ingebjørg Tonne (red.) (2008). *Språkdidaktikk*. Oslo: Universitetsforlaget

Otnes, Hildegunn & Bente Aamotsbakken. (2006). *Tekst i tid og rom*. Oslo: Samlaget (s. 13-24)

Otnes, Hildegunn. (2011). På oppdagelsesferd i forfeltet i norske setninger. I Guldal og Otnes (red.): *Grammatikkundervisning*. Idéhefter for lærere, nr. 4. Trondheim: Tapir.

Solheim, Randi (2009). Ein mangfaldig språkleg kvardag. I J. Smidt (red.): *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Solheim, Randi (2009). Å arbeide med og på nynorsk. I J. Smidt (red.): *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Lesing og leseundervisning

Anmarkrud, Øistein og Ivar Bråthen (2013). «God undervisning i lesestrategier – hva klasseromsforskning har lært oss», *Skriv! Les!* 1, Akademika.

Elstad, Eivind og Are Turmo (2012). *Hva er læringsstrategier?*, kap 1, Universitetsforlaget.

Fjørtoft, H. (2014). *Norskdidaktikk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (kap. 4)

Kverndokken, Kåre (2012). *101 måter å lese leseleksa på*, (utdrag). Bergen: Fagbokforlaget.

Maagerø, Eva og Elise Seip (2012)(Sjekk 2006?). Å lese i alle fag, Universitetsforlaget. (kap 1)

Mossige, Margunn: «Lesing er...», Lesesenteret, 2011.

Roe, Astrid (2014). *Lesedidaktikk – etter den første leseopplæringen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Skjæveland, Kristine og Margunn Mossige: «Læringsstrategier i flere fag», NDLA: <http://ndla.no/nb/node/120718>

Litteraturdidaktikk

Eide, Ove 2006). «Frå kanon til literacy?», *Norsk læreren* 1/2006

Fjørtoft, H. (2014). Norskdidaktikk. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (kap. 7)

Paulson, Sarah. (1995). «En litterær kanon?» Motskrift 1/95. INL, Universitetet i Trondheim

Penne, S. (2010). Litteratur og film i klasserommet. Didaktikk for ungdomstrinnet og videregående skole. (*Utdrag*)

Penne, S. (2013). Skjønnlitteraturen i skolen i et literacy-perspektiv. I D.Skjelbred og A. Veum (red). Literacy i læringskontekster. Oslo, Cappelen Akademisk.

Skaftun, Atle (2009): Litteraturens nytteverdi. Universitetsforlaget. (utdrag s 7-25).

Skardhamar, Anne Kari (1993). Litteraturundervisning (utdrag), Tano.

Aasen, Arne Johannes (2009). Ungdom og tekstkulturar. I J. Smidt (red.): *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Litteratur om sakprosa i skolen

Kalleberg, Kirsten & Astrid E. Kleiveland (red.) (2010). *Sakprosa i skolen*. Bergen: Fagbokforlaget/LNU

(Hele boka er interessant og relevant, men kanskje er innledninga + kap. 1, 3 og 6 de med mest overordna perspektiv. Vi legger ut innledninga i scannet versjon på Bb.) (I denne boka fins også selve tekstene som ble foreslått som sakprosakanon for skolen.)

Jomisko, Anne L. & Trygve R. Gundersen (red.) (2011). *Ingen naken dame på forsiden: norske sakprosatekster*. Bergen: Fagbokforlaget/LNU.

(Hele boka er interessant og relevant, og den inneholder mange sakprosaeksempler og oppgaver til bruk i skolen. Blant annet innledningskapitlet kan være relevant å lese.)

Tønnesson, Johan (2011).: Hva er sakprosa? I: *Hva er sakprosa?* Oslo: Universitetsforlaget (21 s)

Hertzberg, Frøydis. (2008). Sjangerskriving i ungdomsskolen: fortelling er ikke nok, I L. Bjar (red.): *Det er språket som bestemmer!*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 223–241.

Iversen, H. M. og H. Otnes. (2010). ”Gaza-SMSen” – en moderne sakprosatekst. Norsk læreren nr 3.

PPU4656 Fagdidaktikk 1 – tysk

Bøker

- Bjørke, Camilla, Dypedahl, Magne & Haukas, Asta. (2018). *Fremmedspråksdidaktikk* (2.utgave). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Gehrig, Wolfgang (2018). *Fremdsprache Deutsch unterrichten*. Bad Heilbrunn:UTB
- Otnes, Hildegunn (red.) 2009. *Å være digital i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 1,6)
- Rösler, Dietmar (2012). *Deutsch als Fremdsprache*. Stuttgart: Metzler.
- Simensen, A.M. (2007). *Teaching a Foreign Language. Principles and Procedures*. Bergen: Fagbokforlaget. Fremmedspråksenteret: Serien Fokus på språk.
- Språkfag (2007). *Idéhefter for lærere 1, 2, 3, 4, 5*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.
- Tornberg, Ulrika. (2000). *Språkdidaktikk*. Oslo: Forlaget Fag og Kultur A/S.
- Annен relevant litteratur Språkfag: *Idéhefter for lærere 1, 2, 3, 4, 5*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Offentlige dokumenter

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>. Merk at kunnskapsløftet også finnes som et hefte.

PPU4658 Fagdidaktikk 1 – spansk

Pensum/anbefalt litteratur

Alonso, Encina, Castrillejo, Victoria Ángeles, Orta, Antoni (2016), *Soy profesor/a: aprender a enseñar (1,2,3)*, Madrid: Edelsa.

Tornberg, Ulrika (2000). *Språkdidaktikk*. Oslo: Fag og kultur.

Otnes, Hildegunn (red.) (2009). *Å være digital i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 1 og 6).

Materialet som legges ut på Blackboard er også pensum.

Lov- og regelverk

Utdanningsdirektoratet. *Læreplan for Kunnskapsløftet, LK06*. Gjeldende versjon tilgjengelig fra <http://www.udir.no/grep>.

Utdanningsdirektoratet. *Forskrift til opplæringslova, Kap. 3.* (*Vurderingsforskriften*). Gjeldende versjon tilgjengelig fra <http://www.lovdata.no>.

Annен relevant litteratur:

Språkfag: Idéhefter for lærere 1, 2, 3, 4, 5. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Simensen, A.M. (2007). *Teaching a Foreign Language. Principles and Procedures*. Bergen: Fagbokforlaget.

Fremmedspråksenteret: Serien Fokus på språk.

PPU4680 Fagdidaktikk 1 – idrett

Kirk, D. (2013). Educational value and models-based practice in physical education. *Educational philosophy and theory* (45:9, s.973-986). (legges ut).

Løvset Glad, Å. (2012). Dans i barn og unges grunnopplæring – et kunst- og kulturfag. I: Å. Glad Løvset, *Dans på timeplanen* (2. utgave) (s. 33-59).

Vollen: Tell forlag. (legges ut).

Løvset Glad, Å. (2012). Planleggingen av undervisningen. I: Å. Glad Løvset, *Dans på*

timeplanen (2. utgave) (s. 95-125). Vollen: Tell forlag. (legges ut).

Nordaker, D.J. (2009). Avsnitt 4.7. Dans i musikk og kroppsøving i L-97 og L-06 – en oppsummering. (legges ut).

Ommundsen, Y.: Fysisk-motorisk ferdighet gjennom kroppsøving – et viktig bidrag til elevens allmenndanning og læring i skolen. *Norsk pedagogisk tidsskrift* (97, s 155-166). (legges ut).

Steinsholt, K., & Gurholt, K. P. (Eds.). (2010). *Aktive liv: idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelse*. Tapir Akademisk Forlag

Standal, Ø.F. og Rugseth, G.: *Inkluderende kroppsøving*
Cappelen Damm Akademiske 2015.

Vinje, E.E., & Skrede, J. (Eds.) (2019). *Fremtidens kroppsøvingslærer*.
Cappelen Damm Akademiske.

Øvrig pensum oppgis ved semesterstart

Andre utgifter:

Utstyr til overnattingstur

Til skiundervisning: Skistyr

PPU4684 Fagdidaktikk 1 – religion og etikk

Bøker

Andreassen, Bengt-Ove (2016). *Religionsdidaktikk. En innføring.* 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget. 230s H/V

Freathy, R, Reed, E., Davis, A. John, H. C. (2018). *Who is Jesus?*

Supplementary materials for Religious Education in the upper secondary school. The University of Exeter, UK. ISBN 978-0-9933713-2-5 N 105s. H/ N/
http://socialsciences.exeter.ac.uk/media/universityofexeter/collegeofsocialsciencesandinternationalstudies/education/research/groupsandnetworks/reandspiritualitynetwork/Who_is_Jesus.pdf?fbclid=IwAR0zoVboj7dyZ5k367HdjGZu1In2BAKm4FuRqKq_COntqRgiBPhrRU_nvqY

Jackson, R. (2014). *Veivisere: Retningslinjer og praksis for undervisning om religioner og ikke-religiøse livssyn i interkulturell utdanning.*

<https://rm.coe.int/veivisere-retningslinjer-og-praksis-for-undervisning-om-religioner-og-/168075abc> 120s N (ev. utdrag). N/ H/V

Artikler

Andreassen, B-O. (2014). Introduction: Theoretical perspectives on textbooks/textbooks in religious studies research. In B.O. Andreassen & J.R. Lewis (red.): *Textbook Gods. Genre, Text and Teaching Religious Studies.* Milton Keynes: Equinox Publishing, s. 1-15. 14s/ K/ H

Botvar, P. K (2017) May Children Attend Church Services During School Hours? How Debates on Religion in the Public Sphere Affects Norwegian Schools. In A. Sjøborg & H. G. Zieberts (ed). *Religion, Education and Human Rights – Theoretical and Empirical Perspectives.* Springer., 77-90. 13s/ K/ H

- Børresen, Beate (2008). Filosofisk samtale som arbeidsmåte OG Metodikk: Filosofiske samtaler om kjønn og kjønnsroller. *Religion og livssyn* 20(2): 40-50. 10s/ K/ H
- Domaas, O. E. (2014). Hva er vitsen med RLE? I Fuglseth, K. (red.). *RLE i klemme. Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget., s. 119-134. 15s. H/ K
- Domaas, Ola E. (2007). Lærerens livssyn som utfordring i KRL-undervisningen. I T. M. Guldal et.al (red.): *FoU i praksis 2006*. Trondheim: Tapir Akademiske Forlag, s. 47-59. 13s K H/V
- Freathy, G., Freathy, R., Doney, J., Walshe, K. and Teece, G. (2015). The RE-searchers: A New Approach to Religious Education in Primary Schools. Exeter: University of Exeter. www.reonline.org.uk/re-searchers N H/V
- Hepsø, Arve (u.å). Samfunnsfagssamtalen. Upublisert manuskript. 6s? K/ H
- Jørgensen, C. S. (2014). Elevvurdering i religions- og livssynsfaget. I Fuglseth, K. (red.). *RLE i klemme. Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget., s. 199-224. 25s/H
- Kallevik, Kjell Arne (2009). Når elevene skifter timens tema. *Religion og livssyn* 21(1): 24-30. 6s/ K/ H
- Leganger-Krogstad, Heid (2002). Dialogundervisning i religionsfagene. *Religion og livssyn* 14(2): 24-29. 6s/ K/ H
- Lied, L. I. & Lied, S. (2011). Vurdering i RLE. I S. Dobson & R. Eng. *Vurdering for læring i fag*. Kristiansand. Høgskoleforlaget. 15s?/ K/ H
- Midttun, Ann (2014). Biter og deler av Islam. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift* 98(5): 329-340. 11s/ N/ H Kan leses på http://www.idunn.no/npt/2014/05/biter_og_deler_av_islam
- Moen, K. (2014). Engasjement og varsomhet. I Fuglseth, K. (red.). *RLE i klemme. Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget., s. 287-308. 21s. H
- Toft, A. (2017). Islam i klasserommet. Unge muslimers opplevelse av undervisning om Islam. I Høeg, I. M. (red.). *Religion og ungdom*. Oslo: Universitetsforlaget., s. 33-50. 17s/ H/ K (VG-fokus på faget Religion og etikk). H
- Schanke, Åge (2011). Religion, Livssyn og Etikk som kunnskapsfag. I H. Jarning (red.): Dyktighet og kyndighet. HiO Rapport 2011, nr. 19. Oslo: HiO, s. 163-188. 25s/ N/ H/ V Kan leses på www.hioa.no/content/download/6101/78751/file/Dyktighet%20og%20kyndighet.pdf

Winje, G. (2009). Å være digital i religion, livssyn og etikk (RLE). I H. Otnes (red.): *Å være digital i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 67-83. 16s/ H/ K

Offentlige dokumenter

Fagspesifikke læreplaner (KRLE/RE): Se hhv. <http://www.udir.no/kl06/RLE1-02> og <http://www.udir.no/kl06/REL1-01/>

Kjerneelementer for nye læreplaner (KRLE/ RE):

<https://hoering.udir.no/Uttalelse/v2/4fdb3467-23a0-4eed-9dcc-df89bfae170c>

Hva er vurdering for læring? Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Vurdering-for-laring/>

Lærerprosjekts etiske plattform. Tilgjengelig fra:

http://www.utdanningsforbundet.no/upload/1/L%C3%A6rerprof_etiske_plattform_A3_bm.pdf

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>. Merk at kunnskapsløftet også finnes som et hefte.

Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (Opplæringslova) (1998). Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html>

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter. Tilgjengelig fra:

http://www.udir.no/Upload/larerplaner/lareplangrupper/RAMMEVERK_grf_2012.pdf?epslanguage=no

Anbefalt litteratur (anbefalt litteratur kan bli lagt til i løpet av studiet)

Eidhamar, L., Hølen, V. & Leer-Salvesen, P. (2007). *Den Andre. Etikk og filosofi i skolen*. Kristiansand: Høgskoleforlaget. Utdrag. (NB. Eller annen kilde til etikk: e.g.

Fuglseth, K. (red.) (2014). RLE I klemme. Ein studie av det erfarte RLE-faget. 324s H/V

Granum Carlson, S. & Kosberg, N. (2011). *etikk: teori og praksis*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (akademikere fra NTNU, institutt for anvendt etikk, 208 sider, kanskje utdrag f.eks. kap 1: hva er etikk (10 s), kap. 4 Rettferdighet og rettigheter 26 sider), og kap 5 Livssyn og menneskesyn (23 s). Med de tre kapitlene kan man si at etikk og menneskerettigheter til en viss grad er dekket.)

Hansen Helskog, G. og Ribe, A. (2009). Dialogs: Praktisk filosofi i skolen, veiledning for lærere og samtaleledere. Praktisk filosofi i skolen, Del 1: Filosofi i et pedagogisk perspektiv, s. 21-34. Del 3: Praktisk filosofi – en kort innføring, s. 47-60, og Del 4: Å gjennomføre filosofi i praksis, s. 61-85. (I alt 160 sider).

Hylén, Torsten (2014). Closed and Open Concepts of Religion: The Problem of Essentialism in Teaching about Religion. I B.O. Andreassen & J.R. Lewis (red.): Textbook Gods. Genre, Text

Jacobsen, Knut A. (red.) (2018). *Verdensreligioner i Norge*. 3. utg. Oslo: Universitetsforlaget.

Kvamme, O. A. (2018) Blurring the Image of the Other? The Recontextualization of Environmental Ethical Values in Norwegian Policy Documents. I Risteniemi, J., Skeie, G. & Sporre (Eds.). *Challenging Life: Existential Questions as Resource for Education*. Münster: Waxmann. K

Lied, S. & Osbeck, C. (2011). Hegemoniske talegenre og deres betydning for elevers potensielle læring i religions- og livssynsfaget. I Dyndal, T. O., Engend, T. O. & Kulbrandstad, L. (red.). Lærerutdanningsfag, forskning og forskerutdanning, Oppland: Opplandske bokforlag, s. 129- 160. (31s). ISBN: 9788275181952. V

Miedema, S. (2017). Personal World Views, Existential Questions and Inclusive Pedagogy. Theological and Pedagogical Underpinnings. S. 137-156. 19 s

Repstad, P. (1999). Human-Etisk Forbund I et religionssosiologisk perspektiv. I *Religion og livssyn*, 20-26.

Østberg, Sissel (2001). Kristendom, Religion og Livssyn (KRL-faget). UDDRAG fra S. Sjøberg (red.): Fagdebatikk. Fagdidaktisk innføring i sentrale skolefag. Oslo: Gyldendal Akademisk, s. 282-289

LÆR1000 Kunnskap, læring og danning i lærerprofesjonen Bøker (tilsammen 232 sider)

Ohnstad, F (2018).: *Profesjonsetikk i skolen*, Cappelen Damm Akademisk, Oslo (160 s.).

Karlsdottir og Lysø (2013), *Læring-utvikling-læringsmiljø: en innføring i pedagogisk psykologi*, Akademika Forlag, kap. 7, 9, 10 og 11 (72 s.)

Artikler i kompendium (legges ut som lenke/pdf på Blackboard) (tilsammen 220 sider)

Lyngsnes, K. og Rismark, M. (2015). *Didaktisk arbeid*, 3. utg., Gyldendal Akademisk, kap. 7 «Læreplaner», (24 s.).

Biesta, G.J.J. (2011). *God uddannelse i målingens tidsalder-etik, politik og demokrati*, Forlaget Klim, kap. 1, «Hva er utdannelse til for?» (18 s.).

Torjussen, Lars Petter Storm (2011). «Danning, dialektikk, dialog – Skjervheims og Hellesnes' pedagogiske danningsfilosofi». I Steinsholt, K. & Dobson, S. (red.). *Dannelse: introduksjon til et ullenst pedagogisk landskap*. Trondheim: Tapir akademisk forlag (19 s.)

Irgens, E. J. (2016). *Skolen – organisasjon og ledelse, kunnskap og læring*, Bergen: Fagbokforlaget, (s. 63-91, 247-249) (31 s.).

Biesta, G. (2014). *Utdanningens vidunderlige risiko*. Bergen: Fagbokforlaget, kap. 7 «Virtuositet» (20 s.).

Steinsholt, K. og Ness, S. A. (2016). *Motstrøms – Åpninger i retning av en levende pedagogikk*, Bergen: Fagbokforlaget, kap. 4: «Det lekende menneske» (s. 125-138, og s. 151-172) (33 s.)

Imsen, G. (2012). «Kompetanse mål som læreplanlogikk». I: Eikseth, A. G., Dons, C. F. og Garm, N. (Red.), *Utdanning mellom styring og danning. Et nordisk panorama*. (s. 97-113). Trondheim: Akademika forlag (16 s.)

Solhaug, T. «Demokrati og medborgerskap i skolen» i Postholm, M. B. og Tiller, T. (2014). *Profesjonsrettet pedagogikk*, Cappelen Damm Akademisk (19 s.).

Stray, J. H (2011): *Demokrati på timeplanen*, Bergen: Fagbokforlaget, kap. 6 «Undervisning og demokratisk medborgerskap» i Stray, J. H. (18 s.).

Henning, Å. *Litterær forståelse. Innføring i litteraturdidaktikk*. Gyldendal Akademisk, Kap. 7: Flerkulturelle klasserom (10 s.) og kap. 12: Den litterære samtalen (12 s.).

Artikkel som legges ut på Blackboard:

Graf, T. S. (2004). «Den didaktiske analyse» i Graf, S. T., & Skovmand, K.. *Fylde og form. Wolfgang Klafki i teori og praksis*. Århus: Klim. Introduksjonskapitlet (s. 59-83) (24 s.).

Artikler som kan lastes ned fra internett (tilsammen 64 s.)

Hovdenak, S. S. og Wiese, E. (2017). «*Fronesis*: veien til profesjonell lærerutdanning?» i Uniped, årgang 40, nr. 2, s. 170-184 (14 s.).
https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/61531/1/fronesis_veien_til_pro_fesjonell_laererutdanning.pdf

Slagstad, R.(2018). Når OECD tar makten – om det nye, skolepolitiske kunnskapsregime. *Utdanningsnytt.no* <https://www.utdanningsnytt.no/bedre-skole/debatt/2018/november/nar-oecd-tar-makten.-om-det-nye-skolepolitiske-kunnskapsregime/> (18 s.)

Dahl, T. (2018). Kunnskapsregimer på avveie. *Utdanningsnytt.no* tilgjengelig fra: <https://www.utdanningsnytt.no/bedre-skole/debatt/2018/desember/kunnskapsregimer-pa-avveie/> (12 s.)

Overordnet del. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/overordnet-del/> (20 s.)

Anbefalt tilleggs litteratur

Hermansen, H. (2018). *Kunnskapsarbeid i lærerprofesjonen*, Oslo: Universitetsforlaget, kap. 3 «Kunnskapsformer i lærerprofesjonen (14 s.)

Solstad, D. *Genanse og verdighet* (151 s.).

Marsdal, M.E. (2011). *Kunnskapsbløffen*. Forlaget Manifest. Oslo.

Bostad, I. (2006). «Dialog og danning» i Bostad, I. og Pettersen, T. *Dialog og danning. Det filosofiske grunnlaget for læring*, (13 s.).

Løvlie, L. (2011): Når reglene kommer til kort. I: Kvernbeck, T (red.): *Humaniorastudier i pedagogikk. Pedagogisk filosofi og historie*. Oslo: Abstrakt forlag. (20 sider)

Postholm, M.B. (2013). «Klasseledelse for et godt læringsmiljø» i Karlsdottir og Lysø, *Læring-utvikling-læringsmiljø: en innføring i pedagogisk psykologi*, Akademika Forlag, kap. 13 (18 s.)

Sjøberg. S. (2009). Er ikke realfagene dannelsesfag? I bedre skole nr. 1: 2009 (https://folk.uio.no/sveinsj/Naturfag_dannelse_Sjoberg_BedreSkole09.pdf)

Offentlige dokumenter

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (Opplæringslova) (1998).
Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html>

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>.

Lærerprofesjonens etiske plattform. Tilgjengelig fra:
http://www.utdanningsforbundet.no/upload/1/L%c3%a6rerprof_etiske_plattform_A3_bm.pdf

NOU 2015: 8 *Fremtidens skole*.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20152016/id2483955/sec4#KAP4-1>

Meld. St. 28 (2016). *Fag-fordypning-Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet*.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20152016/id2483955/>

Praktisk-pedagogisk utdanning

PPU4100 Pedagogikk

Hovedbøker:

Høst 2019

- Biesta, G. J. J. (2009): *Demokratisk dannelse for en menneskelig framtid*. København: Unge pædagoger. Kp 1. (16 sider)
- Bunting, M. (2014): *Tilpasset opplæring - i forskning og praksis*. Oslo: Cappelen Damm Akademiske 2, 3, 5, 7 (100 sider)
- Bjørndalen, C.R.P. (2011): *Det vurderende øyet*. Oslo: Gyldendal Akademiske. Kp. 2 (23 sider)
- Engelsen, B. U. (2007/2015): *Kan læring planlegges?* Oslo: Gyldendal Akademisk. Kp. 1 - 4 (88 sider)
- Spurkeland, M. (2018): *Klassen. Fortellinger fra et skoleår*. Oslo: Cappelen Damm. 300 sider fordelt på høst og vår. Hefte

Aagre, W. (2014): *Ungdomskunnskap. Hverdagslivets kulturelle former.* Bergen: Fagbokforlaget. Kp. 1,2,4,5 (87 sider)

Vår 2020

- Biesta, G. J. J. (2009): *Demokratisk dannelses for en menneskelig framtid.* København: Unge pædagoger. Kp 6. (23 sider)
- Engh, R. (2011): *Vurdering for læring i skolen.* Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kp. 1 – 10 + kp. 16 (109 sider)
- Engelsen, B. U. (2007/): *Kan læring planlegges?* Oslo: Gyldendal Akademisk. Kp. 7 + 10. (39 sider)
- Hargreaves, A. & Fullan (2014): *Arbeidskultur for bedre læring i skolen. Hva er nødvendig lærerkapital?* Kommuneforlaget. Kp. 3, 4, 5 og 6 s. 99 – 159 (112 sider)
- Haugen, C. & Hestbek, T.(red)(2014): *Pedagogikk, politikk og etikk.* Oslo: Universitetsforlaget. Kp.1, 4, 7, 8, 10, 12, 14 og 17
- Hovdenakk, S. H. (2011): *Utdanningssosiologi.* Bergen: Fagbokforlaget (70 sider)
- Spurkeland, M. (2018): *Klassen.* Fortellinger fra et skoleår. Oslo: Cappelen Damm. 300 sider fordelt på høst og vår. Hefte

Kompendium:

Høst 2019

- Dewey, J. (1902): Barnet og læreplanen. I Dale, L. E. (red) (2001): *Om utdanning. Klassiske tekster.* Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS (17 sider)
- Dysthe, O. (1997). Leiing i eit dialogisk perspektiv. I Fuglestad, O. L. & Lillejord, S. (red). *Pedagogisk ledelse – et relasjonelt perspektiv.* Oslo: Fagbokforlaget (20 s.)
- Federici, R. A. & E. M. Skaalvik (2013). Lærer-elev-relasjonen – betydning for elevenes motivasjon og læring. *Bedre skole*, 1-13
- Freire, P. (1970): *De undertryktes pedagogikk.* Oslo: Gyldendal Akademiska. Kp. 2 (16 sider)
- Imsen, G. (2016): *Lærerens verden . Innføring i generell didaktikk.* 5. utgave. Oslo: Universitetsforlaget. Kp. 10 og 11 (70 s.)
- Irgens, E. J. (2013): Utvikling av ledelsesformer i skolen. I Engvik, Hestbek, Løkensgard Hoel og Postholm (red.) (2013) *Klasseledelse – for elevens læring* Trondheim: Akademika forlag (20 s.)

Jensen, R. og M. Aas (2012): Å utforske praksis i lys av teori og forskning. I R. Jensen (Red.). *Å utforske praksis – videregående skole*. Oslo: Cappelen Damm s. 22 – 33(11s.)

Kooij, K. van der Skintad(2014): Flerkulturell pedagogikk. I Heldal, J. & Wittek, L. (red):

Pedagogikk – En grunnbok. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Kvernbeck, T. (2011): *Filosofisk om teori og praksis*. Bedre skole nr. 2, 2011, s. 20-25 (5 s.)

Lidèn, H. (2001): Underforstått likhet. I Lien, M., Lidèn, H. Vike, H. (red): *Likhetens paradokser*. Oslo: Universitetsforlaget (18 sider)

Lyngsnes, K. og Rismark, M. (2015). *Didaktisk arbeid* 3 utg. Oslo: Gyldendal Akademisk Kp 3(10 sider)

Løvlie, L. (2011): Når reglene kommer til kort. I: Kvernbeck, T (red.): *Humaniorastudier i pedagogikk. Pedagogisk filosofi og historie*. Oslo: Abstrakt forlag. (20 sider)

Nielsen, H. B.(red) (2014): *Forskjeller i klassen*. Oslo: Universitetsforlaget. Kp. 1 (15 sider)

Nordin-Hultmann, E. (2004): *Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping*. Oslo: Pedagogisk Forum. Innledning og del I. (35 sider)

Røthing, Å. (2014): Kjønn, normer og identiteter i skolen. I Stray, J.H. & Wittek, L. (red): *Pedagogikk – en grunnbok*. Oslo: Cappelen Damm Akademiske s. 599 -615 (16 s.)

Uthus, M. (red) (2017): *Elevens psykiske helse i skolen*. Oslo: Gyldendal Norske Forlag. Kp. 1 (15 sider)

Østrem, S. (2012): *Barnet som subjekt*. Oslo: Cappelen Damm. Kp. 2 (18 sider)

Vår 2020

Dewey, J. (1902): Erfaring og tenkning. I Dale, L. E. (red) (2001): *Om utdanning. Klassiske tekster*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS (14 sider)

Dale, L. E. (red) (2001): *Om utdanning. Klassiske tekster*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS (12 sider)

Dysthe (2009): Læringssyn og vurderingspraksis i: Frost, J.(2009): *Evaluering i et dialogisk perspektiv*. Oslo: Cappelens akademiske forlag. (19 sider)

Kvernbeck, T (2016). Mål-middel-tenkning. I O.A., Kvamme, T. Kvernbeck & T. Strand (Red.), *Pedagogiske fenomener* Oslo: Cappelen Damm. (9 s.).

Møller, J. (2016): Et godt psykososialt skolemiljø – rettslig regulering og yrkesetiske normer. I Andenæs, K. & Møller, J (red). *Retten i skolen. Mellom pedagogikk, juss og politikk*. Oslo: Universitetsforlaget Kp. 9 (15 s.)

Noddings, N. (1999): Care, justice and equity. I Katz, M.S., Noddings, N. & Strike, K.A.: *The*

search for common ground in education. New York: Teachers College Press. (14 sider)

Olesen, S. G. (2012): Pierre Bourdieu. I: Olesen, S. G. & Pedersen, P. M. (red.): *Pedagogikk i sociologisk perspektiv*. Århus: Via System (22 sider)

Sandberg, K. (2016). Barnets beste i skolen. I Andenæs, K. & Møller, J (red). *Retten i skolen. Mellom pedagogikk, juss og politikk*. Oslo: Universitetsforlaget Kp. 2 (10 s.)

Skjervheim, H. (1992): Eit grunnproblem i pedagogisk filosofi. I: Dale. E.L: *Pedagogisk filosofi*. Oslo: Gyldendal Norsk forlag. (14 sider)

Telhaug, A. O. (2007). Kunnskapsløftet i et utdanningshistorisk perspektiv. I H. Hølleland (Red.). *På vei mot Kunnskapsløftet. Begrunnelser, løsninger og utfordringer*. Cappelen Akademisk Forlag: Oslo. (18 s.)

Aktuelle styringsdokumenter

Læreplanverket for kunnskapsløftet, læreplaner for fag, Prinsipp for opplæringa og Generell del av læreplanen

<http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/>

Opplæringsloven med forskrift

http://lovdata.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/app/gratis/www/docroot/all/nl-19980717-061.html&emne=OPPLÆRINGSLOV*&&

Meld. St. 22 (2010 – 2011) Motivasjon – Mestring – Muligheter.

Ungdomstrinnet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-22-2010--2011/id641251/sec1>

NOU 2011:20 Ungdom, makt og medvirkning.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/e68e3849077544e0a23f060916e2e3f2/no/pdfs/nou201120110020000dddpdfs.pdf>

NOU 2015:8 Fremtidens skole

<http://nettsteder.regjeringen.no/fremtidensskole/files/2015/06/NOU20152015008000DDDPDFS.pdf>

Meld. St. 28 (2015–2016) Fag – Fordypning – Forståelse — En fornyelse av Kunnskapsløftet

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20152016/id2483955/>

Tilleggs litteratur/anbefalt litteratur for alle

Tilgjengelig på nett:

Ball, S.J. (1995). Intellectuals or Technicians? The Urgent Role of Theory in Educational Studies. *British Journal of Educational Studies* Vol. 43, No. 3, pp. 255-271.
https://www.jstor.org/stable/3121983?seq=3#page_scan_tab_contents

Biesta, G. (2014). Learning in Public Places: Civic Learning for the Twenty-First Century (1-

11). I G. Biesta, M. De Bie, D. Wildemeersch (Eds.), *Civic Learning, Democratic*

Citizenship and the Public Sphere. Dordrecht: Springer.

http://link.springer.com/chapter/10.1007/978-94-007-7259-5_1

Biesta, G. (2015). What is Education For? On Good Education, Teacher Judgement, and

Educational Professionalism. *European Journal of Education*, 50 (1), 75-87.

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/ejed.12109/epdf>

Haug, P. (2016). Ein likeverdig skule i framtida? Om dei som strevar i skulen. *Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk* 2 (3) 64-77.
<https://pedagogikkogkritikk.no/index.php/ntpkr/article/view/273/1349>

Johansen, L. M. & Aarseth, H. (2012). Lads i senmoderne felle? Skolemotstand i individualiseringens tid? *Tidsskrift for ungdomsforskning* 12, 3-23.
<https://journals.hioa.no/index.php/ungdomsforskning/article/view/1027/894>

Ilmi Willbergh (2016). Bringing teaching back in: The Norwegian NOU The school of the future in light of the Allgemeine Didaktik theory of Wolfgang Klafki. *Nordic Journal of Pedagogy & Critique*, Vol. 2, 2016, pp. 111-124.

<http://dx.doi.org/10.17585/ntpkr.v2.268>

Kjærnslie, M. & Olsen, R.V. (2013). PISA 2012 – sentrale funn. I Fortsatt en vei å gå. Norske elevers kompetanse i matematikk, naturfag og lesing i PISA 2012. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1

<http://www.uv.uio.no/ils/forskning/prosjekt-sider/pisa/publikasjoner/publikasjoner/fortsatt-en-vei-a-ga.pdf>

Løvlie, L. (2013) Verktøyskolen. *Norsk pedagogisk tidsskrift* 3, 185-198.
<https://www.idunn.no/npt/2013/03/verktøyskolen>

- Noddings, N. (1999): Care, justice and equity. I M.S. Katz, N. Noddings & K.A. Strike
 (Red.): *The search for common ground in education*. New York: Teachers College Press.
- https://books.google.no/books?hl=no&lr=&id=FAjeifLovX8C&oi=fnd&pg=PA_7&dq=noddings,+care,+justice+and+equity&ots=9-f_8m9UFo&sig=CI-Q25MYhE3NJXBUIsI6xTHJ-W4&redir_esc=y#v=onepage&q=noddings%2C%20care%2C%20justice%20and%20equity&f=false
- Hargreaves, A. (1996): *Lærerarbeid og skolekultur*. Otta: Gyldendal Akademisk. Kap. 8-10
<http://www.nb.no/nbsok/nb/0cebf411ad1f1ce2df59c54e2b36c4ff?index=6#0>
- Sjøberg, S. (2014). PISA-SYNDROMET. Hvordan norsk skolepolitikk blir styrt av
 Oecd. *Nytt norsk tidsskrift*. 1, 30-43.

https://www.uis.no/getfile.php/HF/PISA-Syndromet_Sj%C3%B8berg_Nytt_Norsk_Tidsskrift_1-2014.pdf

- Wyn, J. & Withe, R. (1997): *Rethinking Youth* (s. 1-25) London: Sage. Kap. 1.
<http://site.ebrary.com/lib/ntnu/reader.action?docID=10715712&ppg=17> eller
<http://sk.sagepub.com/books/download/rethinking-youth/n2.pdf>

Øvrig tilleggs litteratur/anbefalt litteratur

- Apple (1993), The politics of official knowledge: Does a national curriculum make sense? Discourse 14 (1), 1-16 (16 sider)
- Befring, Edvard : "Kap. 16. Problematferd. Sosiale og emosjonelle vansker" i Befring, Edvard og Tangen, Reidun (red.): *Spesialpedagogikk*, 2009. Cappelen Akademisk. ss. 372-391 (19 sider).
- Bergem, Trygve : "Kap. 5. Møtet med elevene – et etisk perspektiv" i *Læreren i etikkens motlys*, 2011. Gyldendal akademisk. ss. 84-107 (24 sider).
- Bjørndal, C. R. (2008): Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og vurdering. Oslo: Gyldendal. Kap: 1: Det vurderende øyet på pedagogisk virksomhet (16 sider)
- Dale, E. L. (red.) (2001): *Om utdanning. Klassiske tekster*. Oslo: Gyldendal akademisk. (205 sider) (Kapitlet om Barnet og læreplanen står på pensum høst.)
- Broady, D. & Palme, M. (1989): Pierre Bourdieus utbildningssociologi. I: Thuen, H. & Vaage, S. (red.), *Oppdragelse til det moderne: Emile Durkheim, George Herbert Mead, John Dewey, Pierre Bourdieu*. Oslo: Universitetsforlaget. (16 sider)
- Dale, E. L. (2008): Fellesskolen. Reproduksjon av sosial ulikhet. Oslo: Cappelen akademisk.

- Dewey, J. (2000a). Demokrati i utdanning. In S. Vaage (Ed.), Utdanning til demokrati Barnet, skolen og den nye pedagogikk John Dewey i utvalg (pp. 177). Oslo: Abstrakt forlag.
- Engelsen, B., & Karseth, B. (2007). Læreplan for Kunnskapsløftet—et endret kunnskapssyn. Norsk pedagogisk tidsskrift, 91(5), 404-415. (11 sider)
- Engvik, Hestbek, Løkensgard Hoel og Postholm (red.) (2013) *Klasseledelse – for elevens læring* Trondheim: Akademika forlag
- Eriksen, I., M. (2017). *De andres skole. Gruppedannelse og utenforskning i den flerkulturelle skolen.* Oslo: Gyldendal akademiske
- Greeno, Collins, Resnick (1996) Cognition and learning, Handbook of educational psychology, (s. 15-45)
- Gullestad, M. (1999): "Det norske" sett med nye øyne (s. 87-113). I: Moen, A. & Slaattelid, R. (red.). Det sivile samfunn: Oppseding, verdier og offentleg mening. Oslo: Aschehoug. (26 sider)
- Gustavsson, Bernt (2004): Aristoteles: Förundrads och klokhets tänkare. I: Steinsholt, K. & Løvlie, L. (red.) *Pedagogikkens mange ansikter. Pedagogisk idéhistorie fra antikken til det postmoderne.* Oslo: Universitetsforlaget
- Hasan (2002): Ways of meaning, ways of learning: Code as an explanatory concept, British Journal of Sociology of Education, 23 (4) 537-548 (11 sider)
- Heggen, K. (2006): *Risiko og forhandlinger. Ungdomssosiologiske emner.* Oslo: Abstrakt forlag. Kap. 1: Å begripe ungdom og kap. 8: Forhandlinger om identitet og framtid
- Hellesnes, J. (1992): Ein utdana mann og eit dana menneske. Framlegg til eit utvida daningsomgrep. I: Dale. E.L: Pedagogisk filosofi. Oslo: Gyldendal Norsk forlag (26 sider)
- Hiim, H. (2013): *Praksis basert yrkesutdanning: Hvordan utviklør relevant yrkesutdanning for elver og arbeidsliv?* Oslo: Gyldendal. Kp. 14, (30 sider)
- Hovdenak, S.S.(2011). Kap. 5 Ulike kunnskapsformer i skolen. I Hovdenak (red.) *Utdanningssosiologi.* (16 sider)
- Hylland Eriksen, T. (red)(2001): Flerkulturell forståelse. Oslo: Universitetsforlaget (2.utg)
- Kp 4. s 57 – 72. (15 sider)
- Johnson, D. W., Johnson, R. T., Haugaløkken, O. K. & Aakervik, Aa. O. (2006): Samarbeid i skolen. Namsos: Pedagogisk Psykologisk Forlag. Kap: 2,3,6,7 (64 sider)
- Kant, Immanuel: "An Answer to the Question: What is Enlightenment?" (1784) in Pauline Kleingeld (red): Immanuel Kant. Toward Perpetual Peace and Other Writings on Politics, Peace, and History. New Haven and London: Yale University Press, 2006.
- Lave, Jean og Wenger, Etienne (1991): Situeret læring og andre tekster. Hans Reitzels Forlag

- Lund, A.B. & Moen, B.H. (2010): Taterne i Norge – fra utstøting til inkludering? I: A.B. Lund, B. Bolme Moen (red.): Nasjonale minoriteter i det flerkulturelle Norge. Trondheim: Tapir Akademiske Forlag. (18 sider)
- Nielsen, H. B. (2000): Inn i klasserommet. I: Imsen, G. (red.): Kjønn og likestilling i skolen. Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag. (15 sider)
- Ogden, T. (2004): Kvalitetsskolen. Gjøvik: Gyldendal akademisk.
- Postholm, M.B. & Jacobsen, D.I. (2011): *Læreren med forskerblikk. Innføring i vitenskapelig metode for lærerstudente*. Kristiansand: Høyskoleforlaget
- Roald, K (2008) Organisasjonslæring i skolar : teoretiske og praktiske perspektivhttp://brage.bibsys.no/hsf/bitstream/URN:NBN:no-bibsys_brage_5534/1/HSF_Rapport_2008_02.pdf s 14-36 (22sider)
- Røkenes, O.H & Hanssen, P.H (2012) Bære eller briste : kommunikasjon og relasjon i arbeid med mennesker , kap 6-7, s.177-221 (44 sider)
- Smith, Kari : "Kap. 1. Samspillet mellom vurdering og motivasjon" i Dobsen, Eggen, og Smith, (red.):Vurdering, prinsipper og praksis. Nye perspektiver på elev- og læringsvurdering, 2009. Gyldendal Akademisk. ss. 23-38 (15 sider).
- Solhaug, T. & Fosse, B. O. (2008): Tilpasset opplæring og likeverdige utdanningsmuligheter i en ny åpen ungdomsskole – en case studie. Norsk Pedagogisk Tidsskrift 2/2008. (12 sider)
- Steinsholt, K. (2011): Oppdragelse, pedagogikk og opplysning I: Steinsholt, K. og Dobson, S. (red.): Dannelse. Introduksjon til et ullen pedagogisk landskap. Trondheim: Tapir akademisk forlag
- Telhaug, A (2005): Kunnskapsløftet, ny eller gammel skole (30 sider)

PPU4213 Profesjonskunnskap

Pensum merket med * finnes i digitalt kompendium

I informasjon lagt ut i forkant av første seminar vil det gis mer informasjon om litteraturen. Vi ber om at studentene venter med å kjøpe bøker inntil de får denne informasjonen. Vi anbefaler kompendiet (som er elektronisk) for de som ønsker å lese seg opp før studiestart. Det kan komme noe litteratur i tillegg til den som står på litteraturlista og vi tar forbehold om at det kan skje endringer mht. litteraturen som er oppgitt.

Studieplan: <https://www.ntnu.no/studier/emner/PPU4213#tab=omEmnet>

Litteraturliste høst 2019

Grnlund, L., Mausethagen, S., Munthe, E.(2011): Lærerprofesjonalitet mellom policy og profesjon. HiO. Senter for profesjonsstudier (56s)

https://www.utdanningsforbundet.no/globalassets/var-politikk/publikasjoner/eksterne-rapporter/larerprofesjonalitet_hio_2011.pdf

Grimen, H. (2008): Profesjon og kunnskap I: A. Molander og L. I. Terum (red.) Profesjonsstudier. Oslo: Universitetsforlaget* (kap. 3) (16s)*

Gilliam, L., Gulløv, E. (2015): Siviliserende institusjoner. Om idealer og distinksjoner i oppdragelse. Bergen. Fagbokforlaget. (kap. 6, 9) (64s)*

Heggen, Kåre (2010): *Profesjonell identitet*. I: K. Heggen Kvalifisering for profesjonsutøving. Sjukepleiar – lærar – sosialarbeidar. Oslo: Abstrakt forlag(16s)

Henriksen, J. og Vetlesen A. J. (2006): Nærhet og distanse. Grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker. Oslo: Gyldendal. s 11-156, 217 - 269 (197s) (Satt opp på både høst og vår)

Kvernbeck, T. (2011). Filosofisk om teori og praksis. *Bedre skole*, 2, s. 20-25. (5 sider)

Mausethagen, S. (2015): *Læreren i endring. Om nye forventninger til lærerprofesjonen og lærerarbeidet*. Oslo: Universitetsforlaget. (137s)

Werler, T. (2013): Profesjonens kjerne. Relasjonen mellom teori og praksis i (ny) norsk lærerutdanning. I: G. Langfeldt og V. Fusche Moe (red.) Å lære å bli lærer etter GLU-reformen. Oslo: Cappelen (18s)*

Litteraturliste vår 2020

Brunstad, P. O. (2010): Mentoren som nomade. I: K. Smith og M. Ulvik (red.) (10 s)*

Henriksen, J. og Vetlesen A. J. (2006): Nærhet og distanse. Grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker. Oslo: Gyldendal. s 11-156, 217 - 269 (197s) (Satt opp på både høst og vår)

Kjær, B. (2010): Inkluderende pædagogik. God praksis og gode praktikere. København. Akademisk forlag (kap. 5 19 s)*

Lauvås, P. og Lycke, K. og Handal, G. (2004); Kollegaveiledning i skolen. Oslo: Cappelen
(105 s)

Mausethagen, S. (2015): *Læreren i endring. Om nye forventninger til lærerprofesjonen og lærerarbeidet*. Oslo: Universitetsforlaget. (137s)

Ramvi, E. (2009). Læreren som relasjonsarbeider. *Bedre Skole* nr. 2, 2009. s. 8-13. (5 s)

https://www.utdanningsforbundet.no/upload/Diverse/Utdanningsakademiet/Bedre%20Skole/BS%202-09/02-09-BedreSkole-web_Ramvi.pdf

Ziehe, T. (2004): Øer af intensitet i et hav af rutiner. København. Forlaget politisk revy. (35s)*

PPU4221 Fagdidaktikk i biologi

Bøker ("må ha")

van Marion, P og Strømme, A., 2015: *Biologididaktikk*, 2. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk

Mork, S.,M. og Erlien, W., 2017: *Språk, tekst og kommunikasjon i naturfag*, 2. utg.. Oslo: Universitetsforlaget

Sjøberg, S., 2009: *Naturfag som allmenndannelse - en kritisk fagdidaktikk*, 3. utg. Oslo: Gyldendal akademisk

Bøker ("bør ha")

Folkvord, K. og Mahan, G., 2015: *Engasjerende naturfag*. Oslo: Cappelen Damm

Annen pensumlitteratur

Blir gjort tilgjengelig på Blackboard/ forelesningene

PPU4222 Fagdidaktikk i fysikk

Ta kontakt med emneansvarlig: Jorunn Grip jorunn.grip@ntnu.no

PPU4224 Fagdidaktikk i kjemi

Bøker

Ringnes, V. og Hannsidal, M. (2014) *Kjemi fagdidaktikk*. Oslo: Cappelen Damm.

Sjøberg, S. (2009) *Naturfag som allmenndannelse*. Oslo: Gyldendal.

Holt, A. Voll, L.O., Øyehaug, A.B. (2018) *Dybdelæring i naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget. [NB! Boka kommer i Juli 2019.]

Mork, S.M. og Erlien, W. (2017) *Språk, tekst og kommunikasjon i naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Artikler og enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på BlackBoard.

PPU4225 Fagdidaktikk i matematikk

Ta kontakt med emneansvarlig: Anders Sanne anders.sanne@ntnu.no

PPU4231 Fagdidaktikk i geografi

Bøker (Felles for samfunnsfag)

Koritzinsky, Theo (2014). *Samfunnskunnskap – fagdidaktisk innføring*. Oslo: Universitetsforlaget.

Bøker (geografi)

Mikkelsen, R. og P.J. Sætre (red) (2015). *Geografididaktikk for klasserommet – en innføringsbok for studenter og lærere*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Eidsvik, E. m fl (2019). *Verda og vi*. Oslo: Samlaget. (**Anbefalt**).

Artikler og utdrag av bøker – obligatoriske

Legges ut som PDF på Blackboard (BB)

Andersland, S. (2010). Fagrappart samfunnsfag. I Vavik, L., Andersland, S., Arnesen, T. E., Arnesen, T., Espeland, M., Flatøy, I., Grønsdal, I., Fadnes, P., Sømoe, K. & Tuset, G. A. *Skolefagsundersøkelsen 2009: Utdanning, skolefag og teknologi*. HSH-rapport 2010/1. Høgskolen Stord/Haugesund, Stord, s. 189-208. (19s)

Fjær, O. (1997). *Geografi i den videregående skolen: Fra Haffner og Knudsen til Reform' 94*. PS-skrift nr. 3 1997. Program for skoleforskning, NTNU, Trondheim, s.1-23, 36-39. (28s.).

Fjær, O. (2002). Tidsbilder av et tettsted. Et metodeforsøk i geografiundervisninga. I Setten and Rudsar (ed.) *Geographical Methods – Power and Morality in Geography*. Acta Geographica Serie A. Nr.2. s. 137-149 (13s)

Fjær, O og Rød, J. K. (2006). Geografi og kunnskapsløftet – også et faglig løft? Foredrag holdt på "the 2006 Symposium of the Commission on Geographical Education and the International Geographical Union", Brisbane Australia, juni 2006 - norsk versjon (6s).

- Fjær, O. (2007). Kunnskap og bevissthet i geografi. Hva kan elevene når de starter i videregående skole. Foredrag holdt på Nordic Geographers Meeting (NGM) i Bergen, juni 2007. (10s)
- Hegstad, K.S. (2010). *Stedkunnskap i geografi fellesfag. Praksis og intensjoner*. Masteroppgave i geografi, NTNU, Trondheim, s. 27-62 (35s)
- Hepsø, A. (2001). Samfunnsfagsamtalen. PLU. (5s)
- Hepsø, A.(2008). Narrativ skriving i samfunnsfag på ungdomstrinnet. I R.T. Lorentzen & J. Smidt(red), *Å skrive i alle fag* (s. 228-236). Oslo: Universitetsforlaget. (10s)
- Holt-Jensen, A. (2007). Hvorfor er geografi et viktig fag. I *Hva er geografi*, s. 13-25. Oslo: Universitetsforlaget. (13s)
- Haubrich, H. (1992). *Internasjonalt charter om utdanning og undervisning i geografi*. Kommisjonen for geografiutdanning, International Geographical Union. Oversatt av Steinar Wennevold. (19s)
- Kringstad, T. og Kvithyld, T. (2003) Skriving på ungdomstrinnet. Fem prinsipper for god skriveopplæring. I *Bedre skole nr. 2*, s. 71-79 (9s)
- Mikkelsen, Rolf (2014). Prøver og vurdering i geografi. I Fjær, Sætre, Hokseggen (red.) *Geografi på timeplanen*. Acta Geographica – Trondheim, serie B, nr.16 (2014). s.87 – 97 (10s)
- Mikkelsen, Rolf (2007). Verdensfaget geografi og geografididaktikken. I Mikkelsen, R. og Fladmoe, H. (red.) *Lektor – adjunkt – lærer. Innføringsbok i praktisk pedagogisk utdanning*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 287- 305 (18s)
- Nordskag, E. (2008). Kunnskapsløftet: Et løft for lærebøker i geografi. I Fjær, O. og E. Eikli. *Geografi og Kunnskapsløftet*. Acta Geographica – Trondheim. Serie B, no. 15, NTNU s. 81-103. (22s)
- Overrein, P. og Madsen, R. (2014) Grunnleggende ferdigheter i samfunnsfag. I Skovholt, K. (red.) *Innføring i grunnleggende ferdigheter. Praktisk arbeid på fagenes premisser*, s. 126-172. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (46s)
- Remmen, Kari Beate og Merethe Frøyland (2013). Feltarbeid i en geotop – et rammeverk. I *Kimen 1/13*, s. 57-72. Oslo: Naturfagsenteret (15s)
- Remmen, Kari Beate og Merethe Frøyland (2013). Jammen vi vet jo ikke hva vi skal se etter... - Hvordan geobriller kan hjelpe elevene til å anvende geofaglig kunnskap ute i felt. I *Kimen 1/13*, s. 73-81. Oslo: Naturfagsenteret. (8s)
- Remmen, Kari Beate og Merethe Frøyland (2013). Etterarbeid i klasserommet – oppgaver som hjelper elevene til å bearbeide dataene fra feltarbeid. I *Kimen 1/13*, s. 82-87. Oslo: Naturfagsenteret. (5s)
- Skrivesenteret. (2015). *Hva er skriving i samfunnsfag?* Hentet 22.08.16, fra <http://www.skrivesenteret.no/ressurser/hva-er-skriving-i-samfunnsfag/>

Læreplaner

Læreplaner fra kunnskapsløftet finnes på www.udir.no/kl06

Samfunnsfag (grunnskolen),

Geografi fellesfag, (videregående)

Samfunnsfag (videregående)

Politikk, individ og samfunn (programfag med samfunnsgeografi - videregående)

Geofag (programfag – videregående)

Artikler – anbefalte

Legges ut som PDF Blackboard (BB)

Det kan komme anbefalte artikler igjennom semestret, listen revideres ved semestrets slutt.

Andersen, H. P (1997). Globale miljøemner i et komparativt, geografi-didaktisk perspektiv. I Sægrov, B. R., Fjær O. og Bakken, B. T. (red.) *Om byen og geografien*. Arbeider fra Geografisk institutt, Universitetet i Trondheim, GI serie A. No 17. Rapport fra Norske Geografers Forenings årskonferanse, Trondheim, 3. og 4. Januar 1997. s. 231-238 (7 s.)

Fjær, O. (2001). Kulturlandskapet i geografiundervisningen på videregående skole: En måte å gjøre det på. *Norsk Geografisk Tidsskrift*. Vol 55, 42-45. Oslo (4s)

Fjær, O. (2008). Programfagene i geografi. Mot mer geofag og mindre samfunnsgeografi? Foredrag ved Norsk Geografisk Selskap sin konferanse i Trondheim 26.-27. mars 2008. (9 s)

Gold, J.R., Jenkins, Lee, Monk, Riley, Shephard, Unwin (1991). Fieldwork, *Teaching Geography in higher Education. A Manual of Good Practice*. Basil Blackwell Ltd. Oxford, s. 21-36 (15 s).

Jünge, Å (1996). *Reform'94 og geografifaget. Om fagplanar, elevar, lærebøker, lærarar - med undersøkingar frå videregåande skole i Nord-Trøndelag*.

Seminarinnlegg ved hovudfagseksamen i geografi våren 1996. *GIN nr. 1 - 1997*. (13s)

Limstrand, I. (1997). Om geografi og dannelsen. Kan geografifaget bidra til å utdanne reflekerte og deltakende samfunnsmennesker? Semesteroppgave i geografi fagdidaktikk, PPU II, NTNU - Trondheim, våren 1997 (24 s).

Mikkelsen, R (2008). Geografi i K06 – læreplanprosess, utfordringer og endringer. Foredrag ved Norsk Geografisk Selskap sin konferanse i Trondheim 26.-27. mars 2008. (17 s)

Rød, J.K., W. Larsen & E.Nilsen. (2010). Learning geography with GIS: Integrating GIS into upper secondary school geography curricula. *Norsk Geografisk Tidsskrift* 64(1), 21-35. (14 s)

Skogland, M. (1999). Geografi på ungdomstrinnet – et glemt kapittel? Program for skoleforskning. *PS-skrift nr 8, 1999*, NTNU, Trondheim, s. 65-112. (47 s)

Læreplaner - Eldre læreplaner fra før kunnskapsløftet

Internettressurser. Studenten skal dessuten sette seg inn i én internettressurs i geografi. Eksempler:

Geografi, Gyldendal forlag: <http://www.gyldental.no/geografi/>

Geografi, Cappelen forlag: <http://geografi.cappelendamm.no/>

Geografi, Aschehoug forlag: <http://www.lokus.no/11-13/Terra-nova.-Elev>

Naturfagsenteret, Nasjonalt senter for naturfag, NTNU og UIO: <http://viten.no/> (Norge blir til)

FN-sambandet: <http://www.globalis.no>

Statens kartverk m. fl: www.kartiskolen.no

Statens kartverk: www.norgeskart.no

PPU4232 Fagdidaktikk i historie

Bøker

Lund, Erik; *Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere*, 5. utgave, Oslo: Universitetsforlaget 2016 (Kap 1-10)

Lenz, Claudia og Risto Nilssen, Trond (red); *Fortiden i nåtiden. Nye veier i formidlingen av andre verdenskrigs historie*, Oslo, Universitetsforlaget, 2011 (s 11-45, 63-85, 105-122, 214-245)

Karlsson, Klas-Göran og Zander, Ulf (red); *Historien är nu. En introduksjon til historiedidaktikken*, 2. utgave, Lund : Studentlitteratur (s 23-69)

Offentlige dokumenter

Lærerprofesjonens etiske plattform. Tilgjengelig fra:
http://www.utdanningsforbundet.no/upload/1/L%c3%a6rerprof_etiske_plattform_A3_bm.pdf

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>. Merk at kunnskapsløftet også finnes som et hefte.

Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (Opplæringslova) (1998).
Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html>

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter. Tilgjengelig fra:
http://www.udir.no/Upload/larerplaner/lareplangrupper/RAMMEVERK_grf_2012.pdf?epslanguage=no

Fellespensum for samfunnsfagene:

Koritzinsky, Theo (2014): Samfunnskunnskap – fagdidaktisk innføring, Universitetsforlaget.

https://innsida.ntnu.no/documents/portlet_file_entry/10157/Pensum-v%C3%A5ren-2019-lektor-NTNU.pdf/32a10cff-ea75-401b-8745-74d9af9c7419?status=0

PPU4233 Fagdidaktikk i samfunnskunnskap

Ta kontakt med emneansvarlig: Elen Marie Olufsdatter Eriksen
elen.eriksen@ntnu.no

PPU4241 Fagdidaktikk i engelsk

Books

Birketveit, A. & Williams, G. (2013). *Literature for the English classroom. Theory into practice*. Bergen: Fagbokforlaget. (Selected chapters).

Fenner, A.-B. & Skulstad, A. (2018). *Teaching English in the 21st century. Central issues in English didactics*. Bergen: Fagbokforlaget. (Selected chapters).

Articles and material in Compendium (made available on Blackboard)

Young Adult Fiction

Albertalli, Becky (2015). *Simon vs. The Homo Sapiens Agenda*.

Thomas, Angie (2017). *The Hate You Give*.

Zephaniah, Benjamin (2001). *Refugee Boy*.

Reference material

Utdanningsdirektoratet. *Forskrift til opplæringslova, Kap. 3.* (Vurderingsforskriften): <http://www.lovdata.no>.

Utdanningsdirektoratet. *Læreplan for Kunnskapsløftet, LK06:* <https://www.udir.no/kl06/ENG1-03>

Utdanningsdirektoratet. *Ny læreplan i engelsk fra 2020* (høringsforslaget pr. mars-19): <https://hoering.udir.no/Hoering/v2/338?notatId=674>

Suggestions for additional, voluntary reading

Bøhn, H., Dypedahl, M. & Myklevold, G.-A. (2018). *Teaching and Learning English*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching* (5th ed.). Essex: Pearson Education Limited.

Krulatz, A., Dahl, A. & Flognfeldt, M. (2018). *Enacting Multilingualism. From Research to Teaching Practice in the Classroom*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Lightbown, P. M. & Spada, N. (2013). *How Languages are Learned* (4th ed.). Oxford: Oxford University Press.

Munden, J. & Sandhaug, C. (2017). *Engelsk for secondary school*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Wiland, S. (2016). *Reading and Teaching English Literature*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

PPU4243 Fagdidaktikk i norsk

Anbefalt litteratur, norsk fagdidaktikk, del 1

Dette er en liste med anbefalt litteratur knyttet til høstens temaer. Vi vil trolig også føye til noen flere forslag i løpet av semesteret. Vi oppfordrer studentene til å lese mest mulig av litteraturen på denne lista. Det vil også bli aktuelt å fordype seg i noe av litteraturen i forbindelse med høstens semesteroppgave. Konkrete lesebestillinger for hver norskdidaktikkøkt vil bli lagt ut noen dager i forkant.

For dere som vil kjøpe et par norskdidaktiske bøker, foreslår vi:

- Fjørtoft, H. (2014). *Norskdidaktikk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget.
- Smidt, Jon (2009) (red.). *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kverndokken, Kåre (2012). *101 måter å lese leseleksa på – om lesing, lesebestillinger og tekstvalg*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Kverndokken, Kåre (2016). *101 måter å fremme muntlige ferdigheter på - om muntlig kompetanse og muntlighetsdidaktikk*. Bergen: Fagbokforlaget.

Norskfaget og læreplanen

Aase, Laila. (2005). Norskfagets danningspotensial i fortid og samtid. I Aasen, Arne J. & Sture Nome (red.): *Det nye norskfaget*. Fagbokforlaget /LNU (s. 35-47)

Bakken, Jonas (2013). «Retorikk i revidert læreplan», *Norskklæreren* 1.

Bjerke, Christian (2013).: «Orientering om forslag til justert læreplan i norsk», *Norskklæreren* 1.

Fjørtoft, H. (2014). *Norskdidaktikk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (kap. 2 og 3)

Steinfeld, Toril (2012).: «Norskplanen som verneplan?», *Norskklæreren* 2.

Smidt, Jon. (2009). Norskfagets dimensjoner. I J. Smidt (red.): *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Revidert læreplan i norsk, juni 2013: <http://www.udir.no/kl06/NOR1-05/>

Muntligdidaktikk

Børresen, Beate, Lise Grimnes og Sigrun Svenkerud (2012). *Muntlig kompetanse*. Bergen: Fagbokforlaget.

Fjørtoft, Henning (2006). Vurdering av muntlige ferdigheter. *Norskklæreren* 4/2006.

Fjørtoft, H. (2014). *Norskdidaktikk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (kap. 5)

Hertzberg, Frøydis. (1999). Vurdering av muntlig - det går an. I Hertzberg, Frøydis & Astrid Roe (red.): *Muntlig norsk*. Oslo: Tano Aschehoug. (s. 189-198)

Hoel, Torlaug L. (1997). «Dei første 20 gongene», *Norskklæreren* 5.

Kverndokken, Kåre (2016). *101 måter å fremme muntlige ferdigheter på - om muntlig kompetanse og muntlighetsdidaktikk. (Utdrag)* Bergen: Fagbokforlaget.

Penne, Sylvi & Frøydis Hertzberg. (2008). *Muntlige tekster i klasserommet*. Oslo: Universitetsforlaget

Faglitteratur språkdidaktikk

Guldal, Tale og Hildegunn Otnes. (2011). Grammatikkundervisning. I Guldal og Otnes (red.): *Grammatikkundervisning*. Idéhefter for lærere, nr. 4. Trondheim: Tapir.

Hognestad, Jan K. (2006). Henger det nye norskfaget sammen? Noen refleksjoner med utgangspunkt i språkemnene i den nye norskplanen. *Norsklæreren 2*

Hognestad, Jan K. (2013). Språkdelen av norskfaget – i læreplan og klasserom. *Norsklæreren 3*.

Iversen, Harald Morten, Hildegunn Otnes & Marit Skarbø Solem. (2011). *Grammatikken i bruk – i tekst og klasserom*. Cappelen Akademisk Forlag. (særlig kap. 1, men gjerne hele boka)

Iversen, Harald Morten. (2009). Funksjonell grammatikk – noen didaktiske og pragmatiske tilnærminger. I Smidt, Jon (red.): *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Iversen og Otnes (2011): "Grammatikken i bruk - i arbeid med tekster", Norsklæreren nr.3. <http://docplayer.me/387242-Grammatikken-i-bruk-i-arbeid-med-tekster.html>

Iversen, Harald Morten, Marit Nygård & Hildegunn Otnes. (2013). Grammatikkens plass i norskfaget – et innspill til revisjon av læreplanen. *Norsklæreren 2*.

Kulbrandstad, Lars. (2000). "På jakt etter Shakeel og Duyen blant kløyvd infinitiv og tjukk 1 - framstillingen av språklig variasjon i norskbøker for ungdomstrinnet." I Anne Golden og Helene Uri (red.) *Andrespråk, tospråklighet, norsk. Festskrift til Anne Hvenekilde*: Oslo: Unipub forlag.

Nergaard, Mette og Ingebjørg Tonne (red.) (2008). *Språkdidaktikk*. Oslo: Universitetsforlaget

Otnes, Hildegunn & Bente Aamotsbakken. (2006). *Tekst i tid og rom*. Oslo: Samlaget (s. 13-24)

Otnes, Hildegunn. (2011). På oppdagelsesferd i forfeltet i norske setninger. I Guldal og Otnes (red.): *Grammatikkundervisning*. Idéhefter for lærere, nr. 4. Trondheim: Tapir.

Solheim, Randi (2009). Ein mangfaldig språkleg kvardag. I J. Smidt (red.): *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Solheim, Randi (2009). Å arbeide med og på nynorsk. I J. Smidt (red.): *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Lesing og leseundervisning

Anmarkrud, Øistein og Ivar Bråthen (2013). «God undervisning i lesestrategier – hva klasseromsforskning har lært oss», *Skriv! Les!* 1, Akademika.

Elstad, Eivind og Are Turmo (2012). *Hva er læringsstrategier?*, kap 1, Universitetsforlaget.

Fjørtoft, H. (2014). *Norskdidaktikk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (kap. 4)

Kverndokken, Kåre (2012). *101 måter å lese leseleksa på*, (utdrag). Bergen: Fagbokforlaget.

Maagerø, Eva og Elise Seip (2012)(Sjekk 2006?). Å lese i alle fag, Universitetsforlaget. (kap 1)

Mossige, Margunn: «Lesing er...», Lesesenteret, 2011.

Roe, Astrid (2014). *Lesedidaktikk – etter den første leseopplæringen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Skjæveland, Kristine og Margunn Mossige: «Læringsstrategier i flere fag», NDLA: <http://ndla.no/nb/node/120718>

Litteraturdidaktikk

Eide, Ove 2006). «Frå kanon til literacy?», *Norskklæreren* 1/2006

Fjørtoft, H. (2014). *Norskdidaktikk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (kap. 7)

Paulson, Sarah. (1995). «En litterær kanon?» Motskrift 1/95. INL, Universitetet i Trondheim

Penne, S. (2010). Litteratur og film i klasserommet. Didaktikk for ungdomstrinnet og videregående skole. (Utdrag)

Penne, S. (2013). Skjønnlitteraturen i skolen i et literacy-perspektiv. I D.Skjelbred og A. Veum (red). *Literacy i læringskontekster*. Oslo, Cappelen Akademisk.

Skaftun, Atle (2009): Litteraturens nytteverdi. Universitetsforlaget. (utdrag s 7-25).

Skardhamar, Anne Kari (1993). Litteraturundervisning (utdrag), Tano.

Aasen, Arne Johannes (2009). Ungdom og tekstkulturar. I J. Smidt (red.): *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Litteratur om sakprosa i skolen

Kalleberg, Kirsten & Astrid E. Kleiveland (red.) (2010). *Sakprosa i skolen*. Bergen: Fagbokforlaget/LNU

(Hele boka er interessant og relevant, men kanskje er innledninga + kap. 1, 3 og 6 de med mest overordna perspektiv. Vi legger ut innledninga i scannet versjon på Bb.) (I denne boka fins også selve tekstene som ble foreslått som sakprosakanon for skolen.)

Jomisko, Anne L. & Trygve R. Gundersen (red.) (2011). *Ingen naken dame på forsiden: norske sakprosatekster*. Bergen: Fagbokforlaget/LNU.

(Hele boka er interessant og relevant, og den inneholder mange sakprosaeksempler og oppgaver til bruk i skolen. Blant annet innledningskapitlet kan være relevant å lese.)

Tønnesson, Johan (2011). Hva er sakprosa? I: *Hva er sakprosa?* Oslo: Universitetsforlaget (21 s)

Hertzberg, Frøydis. (2008). Sjangerskriving i ungdomsskolen: fortelling er ikke nok, I L. Bjar (red.): *Det er språket som bestemmer!*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 223–241.

Iversen, H. M. og H. Otnes. (2010). ”Gaza-SMSen” – en moderne sakprosatekst. Norskklæreren nr 3.

PPU4246 Fagdidaktikk i fremmedspråkene

Bjørke, Camilla, Dypedahl, Magne & Haukas, Asta. (2018). *Fremmedspråksdidaktikk* (2.utgave). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Tornberg, Ulrika. (2000). *Språkdidaktikk*. Oslo: Forlaget Fag og Kultur A/S.

For studenter som har fransk:

Courtillon, Janine. (2003). *Élaborer un cours de FLE*. Paris: Hachette Cuq, Jean-Pierre. 2003. *Dictionnaire de didactique du français*. Paris: CLE International.

Tagliante, Christine (2006) «La classe de langue» Cle international, ISBN: 209-033068-6

For studenter som har spansk:

Alonso, Encina, Castrillejo, Victoria Ángeles, Orta, Antoni (2016), *Soy profesor/a: aprender a enseñar (1,2,3)*, Madrid: Edelsa.

For studenter som har tysk:

Gehrig, Wolfgang (2018). Fremdsprache Deutsch unterrichten. Bad Heilbrunn:UTB

Rösler, Dietmar (2012). Deutsch als Fremdsprache. Stuttgart: Metzler.

I tillegg enkeltartikler fra kompendium. Se under "Kompendium"

Lov- og regelverk

Utdanningsdirektoratet. Læreplan for Kunnskapsløftet, LK06. Gjeldende versjon for fremmedspråk tilgjengelig fra <http://www.udir.no/kl06/FSP1-01>

Utdanningsdirektoratet. Forskrift til opplæringslova, Kap. 3. (Vurderingsforskriften). Gjeldende versjon tilgjengelig fra <http://www.lovdata.no>.

Annen relevant litteratur

Språkfag: Idéhefter for lærere 1, 2, 3, 4, 5. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Simensen, A.M. (2007). Teaching a Foreign Language. Principles and Procedures. Bergen: Fagbokforlaget.

Fremmedspråksenteret: Serien Fokus på språk.

PPU4251 Fagdidaktikk i drama/teater

Obligatorisk pensum

Kirk, H. & Krøgholt, I. (red.) (2018). *Fagdidaktik i teater og drama*. Frederiksberg: Frydenlund. (190 s.).

Sæbø, A. (2016). *Drama som læringsform*. Oslo: Universitetsforlaget. (250 s.).

Digital kurskompendium med utvalgte artikler ligger på Black Board. (310 s.)

Digital kompendium PPU 4251 høst 2019:

Braanaas, N. (2008). "Utviklingslinjer i dramafaget". I Dramapedagogisk Historie og Teori (5. Utgave). Trondheim: Tapir. (s.349-366) (18s)

Heggstad, K. M. (2012). "Drama og Vurdering". I Kari M. Heggstad. 7 veier til drama. Grunnbok i dramapedagogikk for lærere i barnehage og skole (3. Utgave). S. 217-224. Bergen: Fagbokforlaget. (8s)

Knudsen, K.N. og Knudsen, M.N. (2012). Produksjon for sal og scene. Et kompendium. Ubulisert materiale. Bergen.

- McLauchlan, D. (2011). What Makes a Great High School Drama Teacher? . I S. Schonmann (ed.). Key Concepts in Theatre/Drama Education. S. 39-44. Amsterdam: Sense Publishers. (6s)
- O'Tool, J., & Dunn, J. (2002). Setting up your drama Work. I O'Toole, J. & Dunn, J., Pretending to Learn. Helping children learn through drama, s. 10-33. French Forest: Pearson Education Australia. (24s)
- Simmons, J. (2014). Transforming Practice Through Criticism: Opening the Door to Theatre. I DRAMA – Nordisk Dramapedagogisk Tidsskrift, 01:2014. S. 10-15. (5s)
- Sæbø, A. B. (2011). The Relationship between the Individual and the Collective Learning Process in Drama. I S. Schonmann (ed.). Key Concepts in Theatre/Drama Education. S. 23-27. Amsterdam: Sense Publishers.(5s)
- Østern, A. L. (2014). ”Å tenke som en dramaturgi i undervisningen”. S.19-35 I Anna-Lena Østern (red.) *Dramaturgi i didaktisk kontekst*. Bergen: Fagbokforlaget.(16s)

Digitalt kompendium v.20 PPU 4251

- Heddon, D. & Milling. J. (2006). Introduction. I devised performance. S. 1-28. NY: Palgrave Macmillan. (27s)
- Halvorsen, E-M. (2007). Kunstfaglig og pedagogisk FOU. Nærhet, distanse, dokumentasjon. Kristiansand: Høyskoleforlaget, ss. 97-177. (80s)
- Hallberg, G W (2015): ”All Tomorrows Dreams” i DRAMA – Nordisk dramapedagogisk tidsskrift, s. 6-12. Vol. 1:2015. (6s)
- Greenwood, J. (2011): ”Aesthetic Learning, and learning through the aesthetic” I Shifra Schonmann (Ed.) Key concepts in Theatre/Drama education, s. 47-52. Rotterdam: Sense Publishers. (6 s)
- Jordet (2010). I klasserommet utenfor. Tilpasset opplæring i et utvidet læringsrom. S.13-30. Trondheim: Cappelen Akademisk Forlag. (18s)
- Haagensen, C. (2018) ”Gruppeprosesser og faseinndeling i egenskapt teater” s.179-198 i Vigids Aune og Cecilie Haagensen (2018) *Teaterproduksjon - ti produksjonsestetiske innganger*, Cappelen Damm Akademisk. (20s)
- Haagensen, C. (2018). ”Speil, speil på veggen der”: Målgruppearbeid i egenskapt teaterproduksjon med ungdom” s. 199-222 i Vigids Aune og Cecilie Haagensen (2018) *Teaterproduksjon - ti produksjonsestetiske innganger*, Cappelen Damm Akademisk (24s.)
- Østern, T.P. m.fl. (2019) Dybdelæring. Kap 1. S.15-28, kap.3. s.39-56, kap. 4 s 57-78.(49s.)

Referanselitteratur

Kunnskapsdepartementet (2006). Læreplanverket for kunnskapsløftet del 1, del 2 og del 3 (de planer som gjelder for vg programfag drama i del 3). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Rammeplan for kulturskolen

Plan for valgfag Sal og Scene, og veiledning. Utdanningsdirektoratet.

Meld. St. 28 (2015–2016)

Fag – Fordypning – Forståelse — En fornyelse av Kunnskapsløftet

Alle elevbøkene for kursene i drama vgs:

Vg 1:

Haraldsen, H.M. (red.). (2007). Scenetreff. Musikk, dans, drama Vg1. Oslo: Tell forlag. [ISBN 978-82-7522-311-9].

Linge, S. (red.). (2007). Bevegelse Vg 1. Oslo: Tell forlag. Scenetreff. [ISBN: 978-82-839-000-2].

Linge, S. (red.). (2007). Teaterensemble. Fordypning i drama Vg 1. Oslo: Tell forlag. Scenetreff.

Vg 2 og 3:

Bjørge, E. (red.). (2009). Teaterproduksjon 1 og 2. Oslo: Tell forlag. Scenetreff. [ISBN: 978-82-7522-345-4].

Bjørge, E. (red.). (2011). Teater i perspektiv 1 og 2. Oslo: Tell forlag. Scenetreff. [ISBN: 978-82-7522-347-8-430].

Bjørge, E. (2011). Teater og samfunn. Oslo: Tell forlag. [ISBN: 978-82-7522-349-2-320].

Øvrige forslag til referanselitteratur:

Neelands, J. (2006). *Drama i praksis. Teori, idéer og metoder*. Graasten: Drama. (red. av T. Goode; 2. opplag). (Denne er utgått fra forlaget og vanskelig å finne. Den engelske utgaven: Neeland, J., & Goode, T. (2015). *Structuring Drama Work* 3rd ed.. Cambridge: University Press. – er lettere å få tak i.)

Rasmussen, B. & Gürgens Gjerum, R. (2013). *Forestilling, framføring, forskning. Forskningsmetodebok i anvendt teater*. Trondheim: Akademika.

PPU4252 Fagdidaktikk i film/medievitenskap

Ta kontakt med emneansvarlig: Egil Skjetne egil.skjetne@ntnu.no

PPU4253 Fagdidaktikk i kunst, håndverk og formgivingsfag

Bøker

Danbolt, G., & Myhr, E. (2002). *Blikk for bilder: om tolkning og formidling av billedkunst*. Oslo: Abstrakt forlag.

Dysthe, O. Bernhardt, N. Esbjørn, L. (2013). *Dialogbasert undervisning: kunstmuseet som læringsrom*. Bergen: Fagbokforlaget.

Haabesland, A. Å. og R. E. Vavik, (2000). *Kunst og håndverk: Hva og hvorfor?* Bergen: Fagbokforlaget.

Nielsen, L M (2009). *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen*. Universitetsforlaget: Oslo.

Østern, T. P., Dahl, T., Strømme, A., Petersen, J., Østern, A-L og Selander, S. (2019)

Dybde/Læring – en flerfaglig, relasjonell og skapende tilnærming. Oslo: Universitetsforlaget

Nettressurser

Danbolt, G. (2014) Kunst og barn i et historisk perspektiv. Begreper om barn og kunst (red

Habbestad, Pettersen og Røyseng) Fagbokforlaget, Bergen.

<http://www.kulturradet.no/vis-publikasjon/-/publikasjon-begreper-om-barn-og-kunst>

Illeris, H. (2011). Giv ungerne nogle kulturelle kompetencer! - kunstpædagogik og samtidens kulturelle ordener. *Kunstløftet, Maitekst 2011*.

<https://www.kulturradet.no/kunstloftet/vis-artikkel/-/kl-artikkel-2011-illeris-maitekst>

Limstrand, K. og Abrahamsen.G (u.å) *Bedre vurdering i kunstfagene*.

Bodø:Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen.

http://www.kunstkultursenteret.no/wips/305184255/module/articles/smId/1077619777/smTemplate/Les_mer_publikasjoner/

Moi, E. (2016) Tenthau Toolkit: Kunstnere i skolen. Oslo:Tenthau.

http://www.tenthau.no/images/pdf/toolkit_120x175_2_norsk.pdf

Flatby & Samuelsen (2016) *TA I BRUK DEN NÆRE KUNSTEN!* Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringa.

<http://www.kunstkultursenteret.no/sites/k/kunstkultursenteret.no/files/863dcea61a234dfa24c89bed6fa2413b.pdf>

Wollan, G. Håndverk som gestaltforståelse og -skaperglede. En fenomenologisk studie. Norsk antropologisk tidskrift 01/2006.

http://www.idunn.no/ts/nat/2006/01/handverk_som_gestaltforstaelse_og_-skaperglede_en_fenomenologisk_studie

LK06: Læreplanverket for kunnskapsløftet.

<http://www.udir.no/Tema/Lareplaner/>

Vurdering i kunst og håndverk på ungdomstrinnet. Veileder

http://www.utdanningsetaten.oslo.kommune.no/getfile.php/utdanningsetaten%20%28UDE%29/Internett%20%28UDE%29/PED/VFL/Kunst_og_handverk_101_109_final.pdf

Artikler som kopieres opp

Karlsen, G. (2013). Provokasjon for å koble elevene på. I Østern, AL, Stavik-Karlsen, G. og Angelo, E. (red.). *Kunstpedagogikk og kunnskapsutvikling* (s. 234-260). Oslo: Universitetsforlaget

Lindström, L. (2006): “Creativity: What Is It? Can You Assess It? Can It Be Taught?” I: The International Journal of Art & Design Education 25(1) (s. 53-66) <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1476-8070.2006.00468.x/abstract>)

Pensumartikler til kunstfagdidaktiske seminarer på tvers av kunstfag høsten 2019:

Kommer

Pensumartikler til kunstfagdidaktiske seminarer på tvers av kunstfag våren 2020:

Kommer

FOU-litteratur

litteratur kommer

NB. Endringer i pensumlista kan forekomme

PPU4254 Fagdidaktikk i musikk

I tillegg til listene under forutsettes kjennskap til gjeldende planverk for ulike musikkfag på trinn 5-13, i grunnskole, videregående skole og kulturskole samt fagfornyelsen.

Bøker:

- Angelo, E. & S. Kalsnes (2014) (Red.): *Kunstner eller lærer? Profesjonsdilemmaer i det musikk- og kunstpedagogiske feltet*. Oslo: Cappelen Akademisk. (Kap. 2, 4, 5 og 6, 50s.)
- Hanken, I.M. & G. Johansen (2013): *Musikkundervisningens didaktikk*. Oslo: Cappelen akademisk forlag (Del 2, 3 og 4, 212s.)
- Sæther, M. & E. Angelo (2017): *Eleven og musikken*. Oslo: Universitetsforlaget (190s.)
- Sætre, J.H & G. Salvesen (2010): *Allmenn musikkundervisning*. Oslo: Gyldendal akademisk forlag. (Kap. 2, 3, 4, 5, 10, 14, 15, 16 og 17, 145s.)
- Waagen, W. (2010): *Kulturskole – profesjon og bærekraft*. Oslo: Gyldendal akademisk forlag (Kap. 9 og 10, 60s.)

Artikler:

Legges ut på Blackboard.

Tilpasset opplæring:

Furnes, O. T. (2009). Musikk og tilpasset opplæring – om å kunne spille på flere strenger. *Nordisk musikkpedagogisk forskning, årbok 11 2009*. (23s.)

Musikkteknologi:

Kvidal, Håkon (2009): Å være digital i musikkfaget. I: Otnes H. (red.): *Å være digital i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget. (209-224, 17s.)

Ruthmann, S. Alex & Roger Mantie (2017): Foreword. I: Ruthmann & Mantie (red.): *The Oxford Handbook of Technology & Music Education*. New York: Oxford University Press (8 s.)

Improvisasjon:

Jarning, Harald (2006): Dewey Square: Lærerarbeid, didaktikk og improvisasjon. I: Sommerro, H. & K. Steinsholt (red.): *Improvisasjon – Kunsten å sette seg selv på spill*. Oslo: N.W. Damm & Søn (215-238, 21s.)

Samarbeid kulturskole/grunnskole:

Angelo, Elin, Anders Rønningen & Rut Jorunn Rønning (red.) (2017): Forskning og utvikling i kulturskolefeltet. IRIS – den doble regnbuen. Oslo: Cappelen Damm Akademisk (kap. 8 og 12, 44s).

Tverrfaglig pensum:

Legges ut på Blackboard.

Dans:

Løvset Glad, Å. (2012): Dans i barn og unges grunnopplæring – et kunst- og kulturfag. I: Å. Glad Løvset, *Dans på timeplanen* (2. utgave) Vollen: Tell forlag. (33-59, 26s.).

Løvset Glad, Å. (2012): Planleggingen av undervisningen. I: Å. Glad Løvset, *Dans på timeplanen* (2. utgave) Vollen: Tell forlag. (95-125, 30s.).

Nordaker, D.J. (2009): Avsnitt 4.7. Dans i musikk og kroppsøving i L-97 og L-06 – en oppsummering. I: D. J. Nordaker, *Dans i skolen? En didaktologisk studie av dansens legitimering og innhold i relasjon til den norske grunnskole sett i lys av nasjonale læreplaner, aktuelle fagtidsskrift og kultur- og utdanningspolitiske dokument* PhD-avhandling. Aarhus: Danmarks pædagogiske universitetsskole, Aarhus universitet. (139-142, 3s.)

Uteskole:

Jordet, A. N. (2010): *Klasserommet utenfor. Tilpasset opplæring i et utvidet klasserom*. Oslo: Cappelen Adakemisk forlag. (Kapittel 1, 30s.)

Den kulturelle skolesekken:

Christophersen, C. (2013): Lærerne og skolesekken. I: J.-K. Breivik og C. Christophersen (red.), *Den kulturelle skolesekken*. Bergen: Fagbokforlaget (106-128, 22s.)

Profesjonsfaglig digital kompetanse:

Selander, Staffan (2017): Utgångspunktet för en didaktik i omvandlingens tid. I: Selander: *Didaktiken efter Vygotskij*. Stockholm: Liber (28-46, 18s.)

PPU4261 Fagdidaktikk i kroppsøving og idrett

Kirk, D. (2013). Educational value and models-based practice in physical education. *Educational philosophy and theory* (45:9, s.973-986). (legges ut).

Løvset Glad, Å. (2012). Dans i barn og unges grunnopplæring – et kunst- og

kulturfag. I: Å. Glad Løvset, *Dans på timeplanen* (2. utgave) (s. 33-59).
Vollen: Tell forlag. (legges ut).

Løvset Glad, Å. (2012). Planleggingen av undervisningen. I: Å. Glad Løvset, *Dans på timeplanen* (2. utgave) (s. 95-125). Vollen: Tell forlag. (legges ut).

Nordaker, D.J. (2009). Avsnitt 4.7. Dans i musikk og kroppsøving i L-97 og L-06 – en oppsummering. (legges ut).

Ommundsen, Y.: Fysisk-motorisk ferdighet gjennom kroppsøving – et viktig bidrag til elevens allmenndanning og lering i skolen. *Norsk pedagogisk tidsskrift* (97, s 155-166). (legges ut).

Steinsholt, K., & Gurholt, K. P. (Eds.). (2010). *Aktive liv: idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelses*. Tapir Akademisk Forlag

Standal, Ø.F. og Rugseth, G.: *Inkluderende kroppsøving*
Cappelen Damm Akademiske 2015.

Vinje, E.E., & Skrede, J. (Eds.) (2019). *Fremtidens kroppsøvingsslærer*.
Cappelen Damm Akademiske.

Øvrig pensum oppgis ved semesterstart

Andre utgifter;

Utstyr til overnattingstur

Til skiundervisning: Skiutstyr

PPU4262 Fagdidaktikk i psykologi – heltid

Bøker: (Felles for samfunnsfag)

Koritzinsky, Theo (2014): *Samfunnskunnskap – fagdidaktisk innføring*, Universitetsforlaget.

Bøker (psykologi):

Damsgaard, H.L. og Eftedal C. I. (2014)men hvordan gjør vi det? Tilpasset opplæring i videregående skole, Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 1, 3 og 5

Madsen, O.J (2017) Den terapeutiske kultur. 2. utg. Universitetsforlaget 212 sider

Riisager, M. og Morell, M. (2018) *Fagdidaktik i psykologi*. Frydenlund. Danmark

(ISBN: 9788772160825) 176 sider

Artikler – obligatorisk

Artiklene legges ut som PDF på BB

Det kan komme flere artikler igjennom semestret, listen revideres ved semestrets slutt.

Gundem, B.B. (2008) Didaktikk – fagdidaktikk, anstrengte eller fruktbare forhold? *Acta Didactica Norge*, Vol.2 Nr. 1 Art 1, s 1-15

Hepsø, A. (2008). Narrativ skriving i samfunnsfag på ungdomstrinnet. I R.T. Lorentzen & J. Smidt (red), *Å skrive i alle fag* (s. 228-236). Oslo: Universitetesforlaget. (10 sider)

Hepsø, A. (2003). Samfunnsfagsamtalen. PLU. (5s)

Kringstad og Kvithyld (2013): Fem prinsipper for god skriveopplæring i Bedre skole nr.2

Nasjonalt senter for skriveopplæring og skrifeforskning (2015): Skriving i samfunnsfag

Reich, Stephanie M., Riemer, M, Prilleltensky, I., International Community Psychology. History and Theories (12 sider)

Offentlige dokumenter

Læreplan i psykologi

Artikler og bøker - anbefalt

Gundem, B. B. (2011) Europeisk didaktikk. Tenkning og viden. Universitetsforlaget.

PPU4263 Fagdidaktikk i religion og etikk

Bøker

Andreassen, Bengt-Ove (2016). *Religionsdidaktikk. En innføring*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget. 230s H/V

Freathy, R, Reed, E., Davis, A. John, H. C. (2018). *Who is Jesus?* *Supplementary materials for Religious Education in the upper secondary school.* The University of Exeter, UK. ISBN 978-0-9933713-2-5 N 105s. H/ N/ http://socialsciences.exeter.ac.uk/media/universityofexeter/collegeofsocialsciencesandinternationalstudies/education/research/groupsandnetworks/reandspiritualitynetwork/Who_is_Jesus.pdf?fbclid=IwAR0zoVboj7dyZ5k367HdjGZu1In2BAKm4FuRqKq_COntqRgiBPhrRU_nvqY

Jackson, R. (2014). *Veivisere: Retningslinjer og praksis for undervisning om religioner og ikke-religiøse livssyn i interkulturell utdanning.* <https://rm.coe.int/veivisere-retningslinjer-og-praksis-for-undervisning-om-religioner-og-/168075abc> 120s N (ev. utdrag). N/ H/V

Vor der Lippe, M. & Undheim, S. (2017) *Religion i skolen.* Oslo: Universitetsforlaget. 200s V

Artikler:

Andreassen, B-O. (2014). Introduction: Theoretical perspectives on textbooks/textbooks in religious studies research. In B.O. Andreassen & J.R. Lewis (red.): *Textbook Gods. Genre, Text and Teaching Religious Studies.* Milton Keynes: Equinox Publishing, s. 1-15. 14s/ K

Anker, Trine & Marie von der Lippe (2015). Når terror ties i hjel – En diskusjon om 22. juli og demokratisk medborgerskap i skolen. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift* 99(2): 85-96. Kan leses på https://www.idunn.no/npt/2015/02/naar_terror_ties_i_hjel_-_en_diskusjon_om_22_juli_og_demokr 11s/ N/ V

Botvar, P. K (2017) May Children Attend Church Services During School Hours? How Debates on Religion in the Public Sphere Affects Norwegian Schools. In A. Sjøborg & H. G. Zieberts (ed). *Religion, Education and Human Rights – Theoretical and Empirical Perspectives.* Springer., 77-90. 13s/ K/ H

Botvar, P. K. & Tysnes, I. (2017). Jeg kaller det Stine-tro. Unge mennesker, individualisering og nyreligiøsitet. In Høeg, I. M. (red). *Religion og ungdom.* Oslo: Universitetsforlaget., s. 136-156. 20s/ K/ V

Bråten, O. M. H. (2018) World views in Norwegian RE. In Ristienemi, J., Skeie, G. & Sporre (Eds.). *Challenging Life: Existential Questions as Resource for Education.* Münster: Waxmann., s. 157-176. 19s/ K

Børresen, Beate (2008). Filosofisk samtale som arbeidsmåte OG Metodikk: Filosofiske samtaler om kjønn og kjønnsroller. *Religion og livssyn* 20(2): 40-50. 10s/ K/ H

- Djuliman, E. og Hjort, L. (2007). *Bygge borer ikke murer, 97 øvelser i menneskerettigheter, flerkulturell forståelse og konflikthåndtering*. Oslo: Humanist forlag. Kap. 4 Menneskerettigheter., s. 49-80. 30s/ K/ V
- Domaas, O. E. (2014). Hva er vitsen med RLE? I Fuglseth, K. (red.). *RLE i klemme. Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget., s. 119-134. 15s. H/ K
- Domaas, Ola E. (2007). Lærerens livssyn som utfordring i KRL-undervisningen. I T. M. Guldal et.al (red.): *FoU i praksis 2006*. Trondheim: Tapir Akademiske Forlag, s. 47-59. 13s K H/V
- Endsjø, Dag Øistein & Liv Ingeborg Lied (2011). Konklusjon: Religion folk vil ha. I D. Ø. Endsjø & L. I. Lied: *Det folk vil ha. Religion og populærkultur*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 183-193. 10s/ K/ V
- Freathy, G., Freathy, R., Doney, J., Walshe, K. and Teece, G. (2015). The RE-searchers: A New Approach to Religious Education in Primary Schools. Exeter: University of Exeter. www.reonline.org.uk/re-searchers N
- Hartmann, S. (2018). Children Searching for Philosophy of Life. A Retrospective Review of Six Research and Development Projects. I Risteniemi, J., Skeie, G. & Sporre (Eds.). *Challenging Life: Existential Questions as Resource for Education*. Münster: Waxmann., s. 21-46. 25s K/ V
- Hepsø, Arve (u.å). Samfunnsfagssamtalen. Upublisert manuskript. 6s? K/ H
- Jørgensen, C. S. (2014). Elevvurdering i religions- og livssynsfaget. I Fuglseth, K. (red.). *RLE i klemme. Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget., s. 199-224. 25s/H
- Kallevik, Kjell Arne (2009). Når elevene skifter timens tema. Religion og livssyn 21(1): 24-30. 6s/ K/ H
- Leganger-Krogstad, Heid (2002). Dialogundervisning i religionsfagene. Religion og livssyn 14(2): 24-29. 6s/ K/ H
- Lied, L. I. & Lied, S. (2011). Vurdering i RLE. I S. Dobson & R. Eng. Vurdering for læring i fag. Kristiansand: Høgskoleforlaget. 15s? / K/ H
- Lied, L. I. & Toft, A. (2018). 'Let Me Entertain You': Media Dynamics in Public Schools. Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflicts in Scandinavia, s. 243 - 258. 14s. Walter de Gruyter. ISBN: [978-3-11-050171-1](https://doi.org/10.1007/978-3-11-050171-1) K/ V
- Lippe, Marie von der (2011). Young people's talk about religion and diversity: a qualitative study of Norwegian students aged 13–15. British Journal of Religious Education 33(2): 127-142. Kan leses på <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01416200.2011.543590> 15s/ N/ V

- Midttun, Ann (2014). Biter og deler av Islam. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift* 98(5): 329-340. 11s/ N/ H Kan leses på
http://www.idunn.no/npt/2014/05/biter_og_deler_av_islam
- Moen, K. (2014). Engasjement og varsomhet. I Fuglseth, K. (red.). *RLE I klemme. Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget., s. 287-308. 21s.
- Toft, A. (2017). Islam i klasserommet. Unge muslimers opplevelse av undervisning om Islam. I Høeg, I. M. (red). *Religion og ungdom*. Oslo: Universitetsforlaget., s. 33-50. 17s/ H/ K (VG-fokus på faget Religion og etikk).
- Schanke, Åge (2011). Religion, Livssyn og Etikk som kunnskapsfag. I H. Jarning (red.): Dyktighet og kyndighet. HiO Rapport 2011, nr. 19. Oslo: HiO, s. 163-188. 25s/ N/ H/ V Kan leses på
www.hioa.no/content/download/6101/78751/file/Dyktighet%20og%20kyndighet.pdf
- Urstad, S. S. (2017). Tro og tilhørighet. Tilnærming til religion blant sekulære unge voksne. I Høeg, I. M. (red). *Religion og ungdom*. Oslo: Universitetsforlaget., s. 179-199. 20s/ K/ V
- Winje, G. (2009). Å være digital i religion, livssyn og etikk (RLE). I H. Otnes (red.): *Å være digital i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 67-83. 16s/ H/ K
- Zetterqvist, K. G. & G. Skeie (2014). Religion i skolen; her, der og hvor-som-helst?. Norsk Pedagogisk Tidsskrift 98(5): 304315. Kan leses på
http://www.idunn.no/npt/2014/05/religion_i_skolen_her_der_og_hvor-som-helst_15s/ N/ V/

Offentlige dokumenter:

Fagspesifikke læreplaner (KRLE/RE): Se hhv. <http://www.udir.no/kl06/RLE1-02> og <http://www.udir.no/kl06/REL1-01/>

Kjernelementer for nye læreplaner (KRLE/ RE):
<https://hoering.udir.no/Uttalelse/v2/4fdb3467-23a0-4eed-9dcc-df89bfae170c>
Hva er vurdering for læring? Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Vurdering-for-laring/>

Lærerprofesjonens etiske plattform. Tilgjengelig fra:
http://www.utdanningsforbundet.no/upload/1/L%c3%a6rerprof_etiske_plattform_A3_bm.pdf

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>. Merk at kunnskapsløftet også finnes som et hefte.

Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (Opplæringslova) (1998). Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html>

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter. Tilgjengelig fra:
http://www.udir.no/Upload/larerplaner/lareplangrupper/RAMMEVERK_grf_2012.pdf?epslanguage=no

Anbefalt litteratur (anbefalt litteratur kan bli lagt til i løpet av studiet)

Eidhamar, L., Hølen, V. & Leer-Salvesen, P. (2007). *Den Andre. Etikk og filosofi i skolen*. Kristiansand: Høgskoleforlaget. Utdrag. (NB. Eller annen kilde til etikk: e.g.

Fuglseth, K. (red.) (2014). RLE I klemme. Ein studie av det erfarte RLE-faget. 324s H/V

Granum Carlson, S. & Kosberg, N. (2011). *etikk: teori og praksis*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (akademikere fra NTNU, institutt for anvendt etikk, 208 sider, kanskje utdrag f.eks. kap 1: hva er etikk (10 s), kap. 4 Rettferdighet og rettigheter 26 sider), og kap 5 Livssyn og menneskesyn (23 s). Med de tre kapitlene kan man si at etikk og menneskerettigheter til en viss grad er dekket.)

Hansen Helskog, G. og Ribe, A. (2009). Dialogs: Praktisk filosofi i skolen, veileddning for lærere og samtaleledere. Praktisk filosofi i skolen, Del 1: Filosofi i et pedagogisk perspektiv, s. 21-34. Del 3: Praktisk filosofi – en kort innføring, s. 47-60, og Del 4: Å gjennomføre filosofi i praksis, s. 61-85. (I alt 160 sider).

Hylén, Torsten (2014). Closed and Open Concepts of Religion: The Problem of Essentialism in Teaching about Religion. I B.O. Andreassen & J.R. Lewis (red.): Textbook Gods. Genre, Text

Jacobsen, Knut A. (red.) (2018). *Verdensreligioner i Norge*. 3. utg. Oslo: Universitetsforlaget.

Kvamme, O. A. (2018) Blurring the Image of the Other? The Recontextualization of Environmental Ethical Values in Norwegian Policy Documents. I Risteniemi, J., Skeie, G. & Sporre (Eds.). *Challenging Life: Existential Questions as Resource for Education*. Münster: Waxmann. K

Lied, S. & Osbeck, C. (2011). Hegemoniske talegenre og deres betydning for elevers potensielle læring i religions- og livssynsfaget. I Dyndal, T. O., Engend, T. O. & Kulbrandstad, L. (red.). Lærerutdanningsfag, forskning og forskerutdanning, Oppland: Opplandske bokforlag, s. 129- 160. (31s). ISBN: 9788275181952. V

- Miedema, S. (2017). Personal World Views, Existential Questions and Inclusive Pedagogy. Theological and Pedagogical Underpinnings. S. 137-156. 19 s
- Repstad, P. (1999). Human-Etisk Forbund I et religionssosiologisk perspektiv. I *Religion og livssyn*, 20-26.
- Østberg, Sissel (2001). Kristendom, Religion og Livssyn (KRL-faget).
- UDDRAG fra S. Sjøberg (red.): Fagdebatikk. Fagdidaktisk innføring i sentrale skolefag. Oslo: Gyldendal Akademisk, s. 282-289

Fleksibel praktisk-pedagogisk utdanning

PPU4440 Pedagogikk, deltid

Hovedbøker:

Første studieår (19-20)

- Biesta, G. J. J. (2009): *Demokratisk dannelses for en menneskelig framtid*. København: Unge pædagoger. Kp 1. (16 sider)
- Bunting, M. (2014): *Tilpasset opplæring - i forskning og praksis*. Oslo: Cappelen Damm Akademiske 2, 3, 5, 7 (100 sider)
- Bjørndalen, C.R.P. (2011): *Det vurderende øyet*. Oslo: Gyldendal Akademiske. Kp. 2 (23 sider)
- Engelsen, B. U. (2007/2015): *Kan læring planlegges?* Oslo: Gyldendal Akademisk. Kp. 1 - 4 (88 sider)
- Spurkeland, M. (2018): *Klassen*. Fortellinger fra et skoleår. Oslo: Cappelen Damm. 300 sider fordelt på 1. og 2. studieår. Hefte
- Aagre, W. (2014): *Ungdomsskunnskap. Hverdagslivets kulturelle former*. Bergen: Fagbokforlaget. Kp. 1,2,4,5 (87 sider)

Kompendium:

Første studieår (19-20)

- Dewey, J. (1902): Barnet og læreplanen. I Dale, L. E. (red) (2001): *Om utdanning. Klassiske tekster*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS (17 sider)
- Dysthe, O. (1997). Leiing i eit dialogisk perspektiv. I Fuglestad, O. L. & Lillejord, S. (red). *Pedagogisk ledelse – et relasjonelt perspektiv*. Oslo: Fagbokforlaget (20 s.)

- Federici, R. A. & E. M. Skaalvik (2013). Lærer-elev-relasjonen – betydning for elevenes motivasjon og læring. *Bedre skole*, 1-13
- Freire, P. (1970): *De undertryktes pedagogikk*. Oslo: Gyldendal Akademiska. Kp. 2 (16 sider)
- Imsen, G. (2016): *Lærerens verden . Innføring i generell didaktikk*. 5. utgave. Oslo: Universitetsforlaget. Kp. 10 og 11 (70 s.)
- Irgens, E. J. (2013): Utvikling av ledelsesformer i skolen. I Engvik, Hestbek, Løkensgard Hoel og Postholm (red.) (2013) *Klasseledelse – for elevens læring* Trondheim: Akademika forlag (20 s.)
- Jensen, R. og M. Aas (2012): Å utforske praksis i lys av teori og forskning. I R. Jensen (Red.). *Å utforske praksis – videregående skole*. Oslo: Cappelen Damm s. 22 – 33(11s.)
- Kooij, K. van der Skintad(2014): Flerkulturell pedagogikk. I Heldal, J. & Wittek, L. (red):
Pedagogikk – En grunnbok. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Kvernbeck, T. (2011): *Filosofisk om teori og praksis*. Bedre skole nr. 2, 2011, s. 20-25 (5 s.)
- Lidèn, H. (2001): Underforstått likhet. I Lien, M., Lidèn, H. Vike, H. (red): *Likhetens paradokser*. Oslo: Universitetsforlaget (18 sider)
- Lyngsnes, K. og Rismark, M. (2015). *Didaktisk arbeid* 3 utg. Oslo: Gyldendal Akademisk Kp 3(10 sider)
- Løvlie, L. (2011): Når reglene kommer til kort. I: Kvernbeck, T (red.): *Humaniorastudier i pedagogikk. Pedagogisk filosofi og historie*. Oslo: Abstrakt forlag. (20 sider)
- Nielsen, H. B.(red) (2014): *Forskjeller i klassen*. Oslo: Universitetsforlaget. Kp. 1 (15 sider)
- Nordin-Hultmann, E. (2004): *Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping*. Oslo: Pedagogisk Forum. Innledning og del I. (35 sider)
- Røthing, Å. (2014): Kjønn, normer og identiteter i skolen. I Stray, J.H. & Wittek, L. (red): *Pedagogikk – en grunnbok*. Oslo: Cappelen Damm Akademiske s. 599 -615 (16 s.)
- Uthus, M. (red) (2017): *Elevens psykiske helse i skolen*. Oslo: Gyldendal Norske Forlag. Kp. 1 (15 sider)
- Østrem, S. (2012): *Barnet som subjekt*. Oslo: Cappelen Damm. Kp. 2 (18 sider)

Hovedbøker:

Andre studieår (20-21)

- Biesta, G. J. J. (2009): *Demokratisk dannelses for en menneskelig framtid*. København: Unge pædagoger. Kp 6. (23 sider)
- Engh, R. (2011): *Vurdering for læring i skolen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kp. 1 – 10 + kp. 16 (109 sider)
- Engelsen, B. U. (2007/): *Kan læring planlegges?* Oslo: Gyldendal Akademisk. Kp. 7 + 10. (39 sider)
- Hargreaves, A. & Fullan (2014): *Arbeidskultur for bedre læring i skolen. Hva er nødvendig lærerkapital?* Kommuneforlaget. Kp. 3, 4, 5 og 6 s. 99 – 159 (112 sider)
- Haugen, C. & Hestbek, T.(red)(2014): *Pedagogikk, politikk og etikk*. Oslo: Universitetsforlaget. Kp.1, 4, 7, 8, 10, 12, 14 og 17
- Hovdenakk, S. H. (2011): *Utdanningssosiologi*. Bergen: Fagbokforlaget (70 sider)
- Spurkeland, M. (2018): *Klassen. Fortellinger fra et skoleår*. Oslo: Cappelen Damm. 300 sider fordelt på 1. og 2. studieår. Hefte

Kompendium:

Andre studieår (20-21)

- Dewey, J. (1902): Erfaring og tenkning. I Dale, L. E. (red) (2001): *Om utdanning. Klassiske tekster*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS (14 sider)
- Dale, L. E. (red) (2001): *Om utdanning. Klassiske tekster*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS (12 sider)
- Dysthe (2009): Læringssyn og vurderingspraksis i: Frost, J.(2009): *Evaluering i et dialogisk perspektiv*. Oslo: Cappelens akademiske forlag. (19 sider)
- Kvernbeck, T (2016). Mål-middel-tenkning. I O.A., Kvamme, T. Kvernbeck & T. Strand (Red.), *Pedagogiske fenomener* Oslo: Cappelen Damm. (9 s.).
- Møller, J. (2016): Et godt psykososialt skolemiljø – rettslig regulering og yrkesetiske normer. I Andenæs, K. & Møller, J (red). *Retten i skolen. Mellom pedagogikk, juss og politikk*. Oslo: Universitetsforlaget Kp. 9 (15 s.)
- Noddings, N. (1999): Care, justice and equity. I Katz, M.S., Noddings, N. & Strike, K.A.: *The search for common ground in education*. New York: Teachers College Press. (14 sider)
- Olesen, S. G. (2012): Pierre Bourdieu. I: Olesen, S. G. & Pedersen, P. M. (red.): *Pedagogikk i sociologisk perspektiv*. Århus: Via System (22 sider)
- Sandberg, K. (2016). Barnets beste i skolen. I Andenæs, K. & Møller, J (red). *Retten i skolen. Mellom pedagogikk, juss og politikk*. Oslo: Universitetsforlaget Kp. 2 (10 s.)
- Skjervheim, H. (1992): Eit grunnproblem i pedagogisk filosofi. I: Dale. E.L: *Pedagogisk filosofi*. Oslo: Gyldendal Norsk forlag. (14 sider)
- Telhaug, A. O. (2007). Kunnskapsløftet i et utdanningshistorisk perspektiv. I H.

Hølleland (Red.). *På vei mot Kunnskapsløftet. Begrunnelser, løsninger og utfordringer.* Cappelen Akademisk Forlag: Oslo. (18 s.)

Aktuelle styringsdokumenter

Læreplanverket for kunnskapsløftet, læreplaner for fag, Prinsipp for opplæringa og Generell del av læreplanen

<http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/>

Opplæringsloven med forskrift

http://lovdata.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/app/gratis/www/docroot/all/nl-19980717-061.html&emne=OPPLÆRINGSLOV*&&

Meld. St. 22 (2010 – 2011) Motivasjon – Mestring – Muligheter.

Ungdomstrinnet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-22-2010--2011/id641251/sec1>

NOU 2011:20 Ungdom, makt og medvirkning.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/e68e3849077544e0a23f060916e2e3f2/no/pdfs/nou201120110020000dddpdfs.pdf>

NOU 2015:8 Fremtidens skole

<http://nettsteder.regjeringen.no/fremtidensskole/files/2015/06/NOU20152015008000DDDPDFS.pdf>

Meld. St. 28 (2015–2016) Fag – Fordypning – Forståelse — En fornyelse av Kunnskapsløftet

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20152016/id2483955/>

Tilleggs litteratur/anbefalt litteratur for alle

Tilgjengelig på nett:

Ball, S.J. (1995). Intellectuals or Technicians? The Urgent Role of Theory in Educational

Studies. *British Journal of Educational Studies* Vol. 43, No. 3, pp. 255-271.

https://www.jstor.org/stable/3121983?seq=3#page_scan_tab_contents

Biesta, G. (2014). Learning in Public Places: Civic Learning for the Twenty-First Century (1-

11). I G. Biesta, M. De Bie, D. Wildemeersch (Eds.), *Civic Learning, Democratic*

Citizenship and the Public Sphere. Dordrecht: Springer.

http://link.springer.com/chapter/10.1007/978-94-007-7259-5_1

Biesta, G. (2015). What is Education For? On Good Education, Teacher Judgement, and

Educational Professionalism. *European Journal of Education*, 50 (1), 75-87.

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/ejed.12109/epdf>

Haug, P. (2016). Ein likeverdig skule i framtida? Om dei som strevar i skulen. *Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk* 2 (3) 64-77.

<https://pedagogikkogkritikk.no/index.php/ntp/article/view/273/1349>

Johansen, L. M. & Aarseth, H. (2012). Lads i senmoderne felle? Skolemotstand i individualiseringens tid? *Tidsskrift for ungdomsforskning* 12, 3-23.

<https://journals.hioa.no/index.php/ungdomsforskning/article/view/1027/894>

Ilmi Willbergh (2016). Bringing teaching back in: The Norwegian NOU The school of the

future in light of the Allgemeine Didaktik theory of Wolfgang Klafki. *Nordic Journal of Pedagogy & Critique*, Vol. 2, 2016, pp. 111-124.

<http://dx.doi.org/10.17585/ntp.v2.268>

Kjærnslie, M. & Olsen, R.V. (2013). PISA 2012 – sentrale funn. I Fortsatt en vei å gå. Norske

elevers kompetanse i matematikk, naturfag og lesing i PISA 2012. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1

<http://www.uv.uio.no/ils/forskning/prosjekt-sider/pisa/publikasjoner/publikasjoner/fortsatt-en-vei-a-ga.pdf>

Løvlie, L. (2013) Verktøysskolen. *Norsk pedagogisk tidsskrift* 3, 185-198.

<https://www.idunn.no/npt/2013/03/verktoeysskolen>

Noddings, N. (1999): Care, justice and equity. I M.S. Katz, N. Noddings & K.A. Strike

(Red.): *The search for common ground in education*. New York: Teachers College Press.

https://books.google.no/books?hl=no&lr=&id=FAjeifLovX8C&oi=fnd&pg=PA7&dq=noddings,+care,+justice+and+equity&ots=9-f_8m9UFo&sig=CI-Q25MYhE3NJXBUIsI6xTHJ-W4&redir_esc=y#v=onepage&q=noddings%20care%20justice%20and%20equity&f=false

Hargreaves, A. (1996): *Lærerarbeid og skolekultur*. Otta: Gyldendal Akademisk. Kap. 8-10

<http://www.nb.no/nbsok/nb/0cebf411ad1f1ce2df59c54e2b36c4ff?index=6#0>

Sjøberg, S. (2014). PISA-SYNDROMET. Hvordan norsk skolepolitikk blir styrt av

Oecd. *Nytt norsk tidsskrift*. 1, 30-43.

https://www.uis.no/getfile.php/HF/PISA-Syndromet_Sj%C3%B8berg_Nytt_Norsk_Tidsskrift_1-2014.pdf

Wyn, J. & Withe, R. (1997): *Rethinking Youth* (s. 1-25) London: Sage. Kap. 1.
<http://site.ebrary.com/lib/ntnu/reader.action?docID=10715712&ppg=17> eller
<http://sk.sagepub.com/books/download/rethinking-youth/n2.pdf>

Øvrig tilleggs litteratur/anbefalt litteratur

Apple (1993), The politics of official knowledge: Does a national curriculum make sense? Discourse 14 (1), 1-16 (16 sider)

Befring, Edvard : "Kap. 16. Problematferd. Sosiale og emosjonelle vansker" i Befring, Edvard og Tangen, Reidun (red.): Spesialpedagogikk, 2009. Cappelen Akademisk. ss. 372-391 (19 sider).

Bergem, Trygve : "Kap. 5. Møtet med elevene – et etisk perspektiv" i Læreren i etikkens motlys, 2011. Gyldendal akademisk. ss. 84-107 (24 sider).

Bjørndal, C. R. (2008): Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og vurdering. Oslo: Gyldendal. Kap: 1: Det vurderende øyet på pedagogisk virksomhet (16 sider)

Dale, E. L. (red.) (2001): *Om utdanning. Klassiske tekster.* Oslo: Gyldendal akademisk. (205 sider) (Kapitlet om Barnet og læreplanen står på pensum høst.)

Broady, D. & Palme, M. (1989): Pierre Bourdieus utbildningssociologi. I: Thuen, H. & Vaage, S. (red.), Oppdragelse til det moderne: Emile Durkheim, George Herbert Mead, John Dewey, Pierre Bourdieu. Oslo: Universitetsforlaget. (16 sider)

Dale, E. L. (2008): Fellesskolen. Reproduksjon av sosial ulikhet. Oslo: Cappelen akademisk.

Dewey, J. (2000a). Demokrati i utdanning. In S. Vaage (Ed.), Utdanning til demokrati Barnet, skolen og den nye pedagogikk John Dewey i utvalg (pp. 177). Oslo: Abstrakt forlag.

Engelsen, B., & Karseth, B. (2007). Læreplan for Kunnskapssløftet–et endret kunnskapssyn. Norsk pedagogisk tidsskrift, 91(5), 404-415. (11 sider)

Engvik, Hestbek, Løkensgard Hoel og Postholm (red.) (2013) *Klasseledelse – for elevens læring* Trondheim: Akademika forlag

Eriksen, I., M. (2017). *De andres skole. Gruppedannelse og utenforskning i den flerkulturelle skolen.* Oslo: Gyldendal akademiske

Greeno, Collins, Resnick (1996) Cognition and learning, Handbook of educational psychology, (s. 15-45)

Gullestad, M. (1999): "Det norske" sett med nye øyne (s. 87-113). I: Moen, A. & Slaattelid, R. (red.). Det sivile samfunn: Oppsæding, verdiar og offentleg meining. Oslo: Aschehoug. (26 sider)

- Gustavsson, Bernt (2004): Aristoteles: Förundrars och klokhets tänkare. I: Steinsholt, K. & Løvlie, L. (red.) *Pedagogikkens mange ansikter. Pedagogisk idéhistorie fra antikken til det postmoderne*. Oslo: Universitetsforlaget
- Hasan (2002): Ways of meaning, ways of learning: Code as an explanatory concept, British Journal of Sociology of Education, 23 (4) 537-548 (11 sider)
- Heggen, K. (2006): *Risiko og forhandlinger. Ungdomssosiologiske emner*. Oslo: Abstrakt forlag. Kap. 1: Å begripe ungdom og kap. 8: Forhandlinger om identitet og framtid
- Hellesnes, J. (1992): Ein utdana mann og eit dana menneske. Framlegg til eit utvida daningsomgrep. I: Dale. E.L: Pedagogisk filosofi. Oslo: Gyldendal Norsk forlag (26 sider)
- Hiim, H. (2013): *Praksis basert yrkesutdanning: Hvordan utviklør relevant yrkesutdanning for elver og arbeidsliv?* Oslo: Gyldendal. Kp. 14, (30 sider)
- Hovdenak, S.S.(2011). Kap. 5 Ulike kunnskapsformer i skolen. I Hovdenak (red.) *Utdanningsssosiologi*. (16 sider)
- Hylland Eriksen, T. (red)(2001): Flerkulturell forståelse. Oslo: Universitetsforlaget (2.utg)

Kp 4. s 57 – 72. (15 sider)

- Johnson, D. W., Johnson, R. T., Haugaløkken, O. K. & Aakervik, Aa. O. (2006): Samarbeid i skolen. Namsos: Pedagogisk Psykologisk Forlag. Kap: 2,3,6,7 (64 sider)
- Kant, Immanuel: "An Answer to the Question: What is Enlightenment?" (1784) in Pauline Kleingeld (red): Immanuel Kant. Toward Perpetual Peace and Other Writings on Politics, Peace, and History. New Haven and London: Yale University Press, 2006.
- Lave, Jean og Wenger, Etienne (1991): Situeret læring og andre tekster. Hans Reitzels Forlag
- Lund, A.B. & Moen, B.H. (2010): Taterne i Norge – fra utstøting til inkludering? I: A.B. Lund, B. Bolme Moen (red.): Nasjonale minoriteter i det flerkulturelle Norge. Trondheim: Tapir Akademiske Forlag. (18 sider)
- Nielsen, H. B. (2000): Inn i klasserommet. I: Imsen, G. (red.): Kjønn og likestilling i skolen. Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag. (15 sider)
- Ogden, T. (2004): Kvalitetsskolen. Gjøvik: Gyldendal akademisk.
- Postholm, M.B. & Jacobsen, D.I. (2011): *Læreren med forskerblikk. Innføring i vitenskapelig metode for lærerstudente*. Kristiansand: Høyskoleforlaget
- Roald, K (2008) Organisasjonslæring i skolar : teoretiske og praktiske perspektivhttp://brage.bibsys.no/hsf/bitstream/URN:NBN:no-bibsys_brage_5534/1/HSF_Rapport_2008_02.pdf s 14-36 (22sider)
- Røkenes, O.H & Hanssen, P.H (2012) Bære eller briste : kommunikasjon og relasjon i arbeid med mennesker , kap 6-7, s.177-221 (44 sider)

Smith, Kari : "Kap. 1. Samspillet mellom vurdering og motivasjon" i Dobsen, Eggen, og Smith, (red.): Vurdering, prinsipper og praksis. Nye perspektiver på elev- og læringsvurdering, 2009. Gyldendal Akademisk. ss. 23-38 (15 sider).

Solhaug, T. & Fosse, B. O. (2008): Tilpasset opplæring og likeverdige utdanningsmuligheter i en ny åpen ungdomsskole – en case studie. Norsk Pedagogisk Tidsskrift 2/2008. (12 sider)

Steinsholt, K. (2011): Oppdragelse, pedagogikk og opplysning I: Steinsholt, K. og Dobson, S. (red.): Dannelse. Introduksjon til et ullenst pedagogisk landskap. Trondheim: Tapir akademisk forlag

Telhaug, A (2005): Kunnskapsløftet, ny eller gammel skole (30 sider)

PPU4512 Klassemiljø og tilpasset opplæring m/spesialpedagogisk arbeid

Pensum/litteratur PPPU 4512 Klassemiljø og tilpasset opplæring med spesialpedagogisk arbeid (tilospes), 1.studieår- med forbehold om endringer.

Bøker

Bunting, M. (red.).(2014). *Tilpasset opplæring- i forskning og praksis.* (kap 1 og 11, 30 s). Oslo: Gyldendal Akademiske

Juul. J. & Jensen, H. (2003): *Fra lydighet til ansvarlighet- pedagogisk relasjonskompetanse.* (kap 1, 2,3,4 og 9, ca. 154 s). Oslo: Pedagogisk Forum.

Elektronisk bok

Riksaasen, R. og Vigeland, B. (1994). *Basil Bernsteins kodeteori og nyere empiri.* (kap 3, 30 s). Trondheim: Tapir forlag.

https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2007121301020

Kapitler i bøker

Bø, I. (2012). Barnet og de andre. Nettverk som pedagogisk og sosial ressurs. (kap 1 og 7, 41 s). Oslo: Universitetsforlaget

Frønes, I. (2010. Kunnskapssamfunn, sosialisering og sårbarhet. I Befring, Frønes og Sørli (red). *Sårbare unge* (kap 2,13 s). Gyldendal akademiske.

Haslebo, G. og Lund, G.E. (2014). Klasseledelse – håndhævelse at regler eller udvikling af relationer. *I Relationsudvikling i skolen.* (kap 2, 29 s). Dansk Psykologisk forlag.

Haug, P. (2017). Å møte mangfaldet i opplæringa. I Haug, P. (red) *Spesialundervisning. Innhold og funksjon.* (kap 1, 22 s). Oslo: Samlaget.

Haugen, C. R. (2007). En problematisering av læringsprinsippet «å bygge på elevens bakgrunnskunnskap». I Hovdenak, S. S., Riksaasen, R. og Wiese, V. (red). *Klasse, kode og identitet. Bernstein i norsk forskning.* Trondheim: Tapir akademisk forlag. (s. 67-82, 15 s).

Haugen, C. R. (2018). A fragile autonomy in a performativity culture? Exploring positions in the recontextualising field in a Norwegian rural municipality. I *Journal of education policy*. DOI: 10.1080/02680939.2017.1422152 (20 s)

Haugen, C. R. og Hestbek, T. A. (2013). Hensikter med lærerutdanning og ulike kunnskapsformer. Er integrasjon av pedagogikk og fagdidaktikk formålstjenlig? *Bedre Skole* 2013 (2) s. 32-37 (6 sider)

Nilsen, S. (2017).» Å møte mangfold og utvikle fellesskap». I Nilsen, S. (red) *Inkludering og mangfold – sett i spesialpedagogisk perspektiv* (kap 1, 23 s). Oslo: Universitetsforlaget.

Nordahl og Overland (2015). Tilpasset opplæring og individuelle opplæringsplaner. Tilfredsstillende læringsutbytte for alle elever (kap 6, 20 s). Oslo: Gyldendal forlag.

Ogden, T. (2015). Sosial kompetanse og problematferd blant barn og unge. Kap 1 og 2 (37 s). Oslo: Gyldendal akademisk.

Aasen, P., Nortug, B., Ertesvåg, S.K og Leirvik, B. (2002). Atferdsproblemer. (kap 5, 6 og 12, 39 s). Oslo: Cappelen Akademisk forlag.

Artikler

Haug, P. (2015). Spesialundervisning og ordinær opplæring. *Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk*. Vol 1, 2015, s. 1-14.

Pensum/litteratur PPU 4512 Klassemiljø og tilpasset opplæring med spesialpedagogisk arbeid (tilospes) 2.studieår- **med forbehold om endringer.**

Bøker

Freire, P. (1999). *De undertryktes pedagogikk*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. S. 9-111. (102 sider)

Juul, J. & Jensen, H. (2003): *Fra lydighet til ansvarlighet- pedagogisk relasjonskompetanse*. (kap 8, ca. 40 s). Oslo: Pedagogisk Forum

Kapitler i bøker

Berg, K. (2013). Læringsledelse i møte med elevmangfoldet. I Engvik, G., Hestbek, T.A., Hoel, T.L. og Postholm, M.B. (red). *Klasseledelse- for elevenes læring*, s. 199-216. Trondheim: Akademika forlag

Berg, K. (2017). Relasjonsbasert læringsledelse. I Postholm, M.B., Dahl, T., Dehlin, E., Engvik, G., Irgens, E.J., Normann, A. og Strømme, A.

(red.). *Ungdomstrinn i utvikling. Skoleutvikling og ledelse – Funn og fortellinger*, s. 190-215. Oslo: Universitetsforlaget

Fasting, R. (2016). Pedagogikkens teoridanning i en inkluderende skole; spesialpedagogikkens bidrag. I Reindal, S.M. og Hausstätter, R.S. (red.). *Spesialpedagogikk: fagidentitet og samfunnsnytte*, s. 69-80. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Gjems, L. (1995). *Veiledning i profesjonsgrupper. Et systemteoretisk perspektiv på veiledning*. (kap. 1 og 3, 32 s.) Oslo: Universitetsforlaget.

Haugen, C. R. (2018). Denasjonalisering av utdanning? OECD og den rødgrønne regjeringen på kollisjonskurs i ungdomstrinns politikk? I: Øksnes, M. Sundsdal, E. og Haugen, C. R. (red). *Ungdom, danning og fellesskap. Samfunns- og kulturpedagogiske perspektiv*, 23-38. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Henriksen, J-O. og Vetlesen, A.J. (2006). *Nærhet og distanse*, 3.utg. (kap. 4, 16 s.). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Hernes, G. (1974). Om ulikhetens reproduksjon: hvilken rolle spiller skolen? I Mortensen, M. S., *I forskningens lys*, s.231-251 Oslo: Lyches forlag

Kooij, Kristin S. V. (2014). Flerkulturell pedagogikk. I Stray, J. H. & Wittek, L. (red.). *Pedagogikk en grunnbok*, s. 584--595. Oslo: Gyldendal Akademisk

Olsen, M.H. & Mikkelsen, R. (2015). *Sammen- for elevers psykososiale miljø*. (kap 1, ca. 16 s). Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Reindal, S.M. (2012). Spesialpedagogikk: etiske problemstillinger og teorier. I Befring, E. og Tangen, R. (red.). *Spesialpedagogikk*. s. 92-107. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Reindal, S.M. (2016). Pedagogikk og spesialpedagogikk – En diskusjon om oppgavene, inkludering og kapabilitetestenkningen. I Reindal, S.M. og Hausstätter, R.S. (red.). *Spesialpedagogikk: fagidentitet og samfunnsnytte*, s. 143-156. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Roland, P., Fandrem, H. og Løge, I.K. (2011). De utfordrende barna – et systemrettet prosjekt med fokus på tidlig innsats. I Midhassel, U.V., Bru E., Ertesvåg S.K & Roland, E. (red.). *Tidlig intervension og systemrettet arbeid for et godt læringsmiljø*, s. 125-146. Oslo: Universitetsforlaget

Steinsvik, B. S. (2008). Læreres skjønn i vurderingen av tospråklige elevers opplæringsbehov. I Otterstad, A. M. (red.). *Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold – fra utsikt til innsikt*, s. 213-228. Oslo: Universitetsforlaget

Sæteren, A.L., Moen, T. & Rismark, M. (2017). De stille barna. I K. Lyngsnes & M. Rismark (red.), *Didaktisk praksis 1. – 7. trinn*, s. 59-73. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Aasen, P. (2007): Læringsplakatens utdanningspolitiske kontekst. I: Møller, J. & Sundli, L. (2007): *Læringsplakaten skolens samfunnskontrakt*, s.23-45. Høyskoleforlaget. Kristiansand.

Artikler

Jensen, S.E. (2014). "Fuck you" i systemperspektiv. Utdanningsforskning.

<https://utdanningsforskning.no/artikler/fuck-you-i-systemperspektiv/>

Jensen, S.E. (2016). "Fuck you" i systemperspektiv, del 2.

Utdanningsforskning, 1/16. <https://utdanningsforskning.no/artikler/fuck-you-i-systemperspektiv-del-2/>

Haugen, C. R. (2019). Teachers' experiences of school choice from 'marginalised' and 'privileged' public schools in Oslo. Journal of Education Policy. S. 1-28. <https://doi.org/10.1080/02680939.2019.1587519>

Pihl, J. (2000). «Interkulturell og flerkulturell undervisning: fra honnørord til realitet?». *Norsk pedagogisk tidsskrift* nr. 4-5, s. 308-320.

Anbefalt lesing

Hausstätter, R. (2018). «Se meg som den jeg er» - relasjoner og elevidentitet i skolen. *Bedre Skole*, 1/2018. <https://www.utdanningsnytt.no/bedre-skole/debatt/2018/mars/se-meg-som-den-jeg-er--relasjoner-og-elevidentitet-i-skolen/>

PPU4521 Fagdidaktikk i biologi, deltid Bodil Svendsen

Bøker

Sjøberg, S. (2009). Naturfag som allmenndannelse. Gyldendal. 3 utg. (Hele boka).

van Marion, P og Strømmen, A (red). (2015). Biologididaktikk. Høyskoleforlaget. 2 utgave.

Studentene skal være kjent med innholdet i L06 - Kunnskapsløftet - og læreplanene for naturfag i ungdomsskolen og i videregående skole samt for de programfag

(tidligere studieretningsfag) de kan undervise i videregående skole.

Anbefalt litteratur

Jorde, D. og Bungum, B. (red) (2003). Naturfagdidaktikk. Gyldendal Norsk Forlag. ISBN 82-05-31477-2.

Ludvigsen, S. R. og Hoel, T. L. (red) (2002). Et utdanningssystem i endring- IKT og læring. Gyldendal Norsk Forlag. ISBN 82-05-30409-2 (kap 4, 9, 10 og 12).

Sonja M Mork og Wenche Erlien, 2010: Språk og digitale verktøy i naturfag. Universitetsforlaget.

PPU4522 Fagdidaktikk i fysikk, deltid

Bøker

Sjøberg, S. (2009). Naturfag som allmenndannelse. Gyldendal. 3 utg. (Hele boka).

Angell, C. m.fl. (2011). Fysikk fagdidaktikk. Høyskoleforlaget.

Studentene skal være kjent med innholdet i L06 - Kunnskapsløftet - og læreplanene for naturfag i ungdomsskolen og i videregående skole samt for de programfag

(tidligere studieretningsfag) de kan undervise i videregående skole

Anbefalt litteratur

Jorde, D. og Bungum, B. (red) (2003). Naturfagdidaktikk. Gyldendal Norsk Forlag. ISBN 82-05-31477-2.

Ludvigsen, S. R. og Hoel, T. L. (red) (2002). Et utdanningssystem i endring- IKT og læring. Gyldendal Norsk Forlag. ISBN 82-05-30409-2 (kap 4, 9, 10 og 12).

Sonja M Mork og Wenche Erlien, 2010: Språk og digitale verktøy i naturfag. Universitetsforlaget.

PPU4524 Fagdidaktikk i kjemi, deltid

Bøker

Ringnes, V. og Hannisdal, M. (2006). Kjemi fagdidaktikk. Høyskoleforlaget.

Sjøberg, S. (2009). Naturfag som allmenndannelse. Gyldendal. 3 utg. (Hele boka).

Studentene skal være kjent med innholdet i L06 - Kunnskapsløftet - og læreplanene for naturfag i ungdomsskolen og i videregående skole samt for de programfag

(tidligere studieretningsfag) de kan undervise i videregående skole

Anbefalt litteratur

Jorde, D. og Bungum, B. (red) (2003). Naturfagdidaktikk. Gyldendal Norsk Forlag. ISBN 82-05-31477-2.

Ludvigsen, S. R. og Hoel, T. L. (red) (2002). Et utdanningssystem i endring - IKT og læring. Gyldendal Norsk Forlag. ISBN 82-05-30409-2 (kap 4, 9, 10 og 12).

Sonja M Mork og Wenche Erlien, 2010: Språk og digitale verktøy i naturfag. Universitetsforlaget

PPU4525 Fagdidaktikk i matematikk, deltid

Ta kontakt med emneansvarlig: Anders Sanne anders.sanne@ntnu.no

PPU4531 Fagdidaktikk i geografi, deltid

Bøker (Felles for samfunnssfag)

Koritzinsky, Theo (2014). *Samfunnskunnskap – fagdidaktisk innføring*. Oslo: Universitetsforlaget.

Bøker (geografi)

Mikkelsen, R. og P.J. Sætre (red) (2015). *Geografididaktikk for klasserommet - en innføringsbok for studenter og lærere*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Eidsvik, E. m fl (2019). *Verda og vi*. Oslo: Samlaget. (**Anbefalt**).

Artikler og utdrag av bøker – obligatoriske

Legges ut som PDF på Blackboard (BB)

Andersland, S. (2010). Fagrappart samfunnssfag. I Vavik, L., Andersland, S., Arnesen, T. E., Arnesen, T., Espeland, M., Flatøy, I., Grønsdal, I., Fadnes, P., Sømoe, K. & Tusset, G. A. *Skolefagsundersøkelsen 2009: Utdanning, skolefag og teknologi*. HSH-rapport 2010/1. Høgskolen Stord/Haugesund, Stord, s. 189-208. (19s)

Fjær, O. (1997). *Geografi i den videregående skolen: Fra Haffner og Knudsen til Reform' 94*. PS-skrift nr. 3 1997. Program for skoleforskning, NTNU, Trondheim, s.1-23, 36-39. (28s.).

Fjær, O. (2002). Tidsbilder av et tettsted. Et metodeforsøk i geografiundervisninga. I Setten and Rudsar (ed.) *Geographical Methods – Power and Morality in Geography*. Acta Geographica Serie A. Nr.2. s. 137-149 (13s)

Fjær, O og Rød, J. K. (2006). Geografi og kunnskapsløftet – også et faglig løft? Foredrag holdt på ”the 2006 Symposium of the Commission on Geographical Education and the International Geographical Union”, Brisbane Australia, juni 2006 - norsk versjon (6s).

Fjær, O. (2007). Kunnskap og bevissthet i geografi. Hva kan elevene når de starter i videregående skole. Foredrag holdt på Nordic Geographers Meeting (NGM) i Bergen, juni 2007. (10s)

Hegstad, K.S. (2010). *Stedkunnskap i geografi fellesfag. Praksis og intensjoner*. Masteroppgave i geografi, NTNU, Trondheim, s. 27-62 (35s)

epsø, A. (2001). Samfunnfsfagsamtalen. PLU. (5s)

Hepsø, A.(2008). Narrativ skriving i samfunnsfag på ungdomstrinnet. I R.T. Lorentzen & J. Smidt(red), *Å skrive i alle fag* (s. 228-236). Oslo: Universitetsforlaget. (10s)

Holt-Jensen, A. (2007). Hvorfor er geografi et viktig fag. I *Hva er geografi*, s. 13-25. Oslo: Universitetsforlaget. (13s)

Haubrich, H. (1992). *Internasjonalt charter om utdanning og undervisning i geografi*. Kommisjonen for geografiutdanning, International Geographical Union. Oversatt av Steinar Wennevold. (19s)

Kringstad, T. og Kvithyld, T. (2003) Skriving på ungdomstrinnet. Fem prinsipper for god skriveopplæring. I *Bedre skole nr. 2*, s. 71-79 (9s)

Mikkelsen, Rolf (2014). Prøver og vurdering i geografi. I Fjær, Sætre, Hokseggen (red.) *Geografi på timeplanen*. Acta Geographica – Trondheim, serie B, nr.16 (2014). s.87 – 97 (10s)

Mikkelsen, Rolf (2007). Verdensfaget geografi og geografididaktikken. I Mikkelsen, R. og Fladmoe, H. (red.) *Lektor – adjunkt – lærer. Innføringsbok i praktisk pedagogisk utdanning*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 287- 305 (18s)

Nordskag, E. (2008). Kunnskapsløftet: Et løft for lærebøker i geografi. I Fjær, O. og E. Eikli. *Geografi og Kunnskapsløftet*. Acta Geographica – Trondheim. Serie B, no. 15, NTNU s. 81-103. (22s)

Overrein, P. og Madsen, R. (2014) Grunnleggende ferdigheter i samfunnsfag. I Skovholt, K. (red.) *Innføring i grunnleggende ferdigheter. Praktisk arbeid på fagenes premisser*, s. 126-172. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (46s)

Remmen, Kari Beate og Merethe Frøyland (2013). Feltarbeid i en geotop – et rammeverk. I *Kimen 1/13*, s. 57-72. Oslo: Naturfagsenteret (15s)

Remmen, Kari Beate og Merethe Frøyland (2013). Jammen vi vet jo ikke hva vi skal se etter... - Hvordan geobriller kan hjelpe elevene til å anvende geofaglig kunnskap ute i felt. I *Kimen 1/13*, s. 73-81. Oslo: Naturfagsenteret. (8s)

Remmen, Kari Beate og Merethe Frøyland (2013). Etterarbeid i klasserommet – oppgaver som hjelper elevene til å bearbeide dataene fra felter arbeid. I *Kimen 1/13*, s. 82-87. Oslo: Naturfagsenteret. (5s)

Skrivesenteret. (2015). *Hva er skriving i samfunnssfag?* Hentet 22.08.16, fra <http://www.skrivesenteret.no/ressurser/hva-er-skriving-i-samfunnssfag/>

Artikler – anbefalte

Legges ut som PDF Blackboard (BB)

Det kan komme anbefalte artikler igjennom semestret, listen revideres ved semestrets slutt.

Andersen, H. P (1997). Globale miljøemner i et komparativt, geografi-didaktisk perspektiv. I Sægrov, B. R., Fjær O. og Bakken, B. T. (red.) *Om byen og geografien*. Arbeider fra Geografisk institutt, Universitetet i Trondheim, GI serie A. No 17. Rapport fra Norske Geografers Forenings årskonferanse, Trondheim, 3. og 4. Januar 1997. s. 231-238 (7 s.)

Fjær, O. (2001). Kulturlandskapet i geografiundervisningen på videregående skole: En måte å gjøre det på. *Norsk Geografisk Tidsskrift*. Vol 55, 42-45. Oslo (4s)

Fjær, O. (2008). Programfagene i geografi. Mot mer geofag og mindre samfunnsgografi? Foredrag ved Norsk Geografisk Selskap sin konferanse i Trondheim 26.-27. mars 2008. (9 s)

Gold, J.R., Jenkins, Lee, Monk, Riley, Shephard, Unwin (1991). Fieldwork, *Teaching Geography in higher Education. A Manual of Good Practice*. Basil Blackwell Ltd. Oxford, s. 21-36 (15 s).

Jünge, Å (1996). *Reform'94 og geografifaget. Om fagplanar, elevar, lærebøker, lærarar - med undersøkingar frå videregåande skole i Nord-Trøndelag*. Seminarinnlegg ved hovudfagseksamen i geografi våren 1996. *GIN nr. 1 - 1997*. (13s)

Limstrand, I. (1997). Om geografi og dannelsen. Kan geografifaget bidra til å utdanne reflekerte og deltakende samfunnsmennesker? Semesteroppgave i geografi fagdidaktikk, PPU II, NTNU - Trondheim, våren 1997 (24 s).

Mikkelsen, R (2008). Geografi i K06 – læreplanprosess, utfordringer og endringer. Foredrag ved Norsk Geografisk Selskap sin konferanse i Trondheim 26.-27. mars 2008. (17 s)

Rød, J.K., W. Larsen & E.Nilsen. (2010). Learning geography with GIS: Integrating GIS into upper secondary school geography curricula. *Norsk Geografisk Tidsskrift* 64(1), 21-35. (14 s)

Skogland, M. (1999). Geografi på ungdomstrinnet – et glemt kapittel? Program for skoleforskning. *PS-skrift nr 8, 1999*, NTNU, Trondheim, s. 65-112. (47 s)

PPU4532 Fagdidaktikk i historie, deltid

Bøker

Lund, Erik; *Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere*, 5. utgave, Oslo: Universitetsforlaget 2016 (Kap 1-10)

Lenz, Claudia og Risto Nilssen, Trond (red); *Fortiden i nåtiden. Nye veier i formidlingen av andre verdenskrigs historie*, Oslo, Universitetsforlaget, 2011 (s 11-45, 63-85, 105-122, 214-245)

Karlsson, Klas-Göran og Zander, Ulf (red); *Historien är nu. En introduksjon til historiedidaktikken*, 2. utgave, Lund : Studentlitteratur (s 23-69)

Offentlige dokumenter

Lærerprofesjonens etiske plattform. Tilgjengelig fra:

http://www.utdanningsforbundet.no/upload/1/L%c3%a6rerprof_etiske_plattform_A3_bm.pdf

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>. Merk at kunnskapsløftet også finnes som et hefte.

Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (Opplæringslova) (1998). Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html>

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter. Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/Upload/larerplaner/lareplangrupper/RAMMEVERK_grf_2012.pdf?epslanguage=no

Fellespensum for samfunnsfagene:

Koritzinsky, Theo (2014): Samfunnskunnskap – fagdidaktisk innføring, Universitetsforlaget.

https://innsida.ntnu.no/documents/portlet_file_entry/10157/Pensum-v%C3%A5ren-2019-lektor-NTNU.pdf/32a10cff-ea75-401b-8745-74d9af9c7419?status=0

PPU4533 Fagdidaktikk i samfunnskunnskap, deltid

FPPU(19-21kullet)

Bøker: (Felles for samfunnsfag)

Koritzinsky, Theo (2014): *Samfunnskunnskap – fagdidaktisk innføring*, Universitetsforlaget.

Bøker (samfunnskunnskap):

Damsgaard, H.L. og Eftedal C. I. (2014)men hvordan gjør vi det? Tilpasset opplæring i videregående skole, Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 1, 3 og 5

Koritzinsky, Theo (2014): *Samfunnskunnskap – fagdidaktisk innføring*, Universitetsforlaget.

Solhaug/Børhaug (2012): *Skolen i demokratiet - demokratiet i skolen*, Universitetsforlaget

Børhaug, Christophersen; Aarre (2014): *Introduksjon til samfunnskunnskap, fagstoff og didaktikk*, Det norske samlaget

Artikler – obligatorisk

Artiklene legges ut som PDF på BB

Det kan komme flere artikler igjennom semestret, listen revideres ved semestrets slutt.

Dysthe, O. (2008) *Klasseromsvurdering og læring*, Bedre Skole, nr. 4 (kompendium)

Eidsvåg, Inge (2007) *Det digitale klasserom*, Utdanningsnytt, nr. 17 Halvorsen, K.A. (2007)

Svar på Eidsvågs skrekvisjon om IKT i skolen, Utdanningsnytt, nr. 18.

Hepsø,A.(2008). Narrativ skriving i samfunnsfag på ungdomstrinnet. I R.T. Lorentzen & J. Smidt(red), *Å skrive i alle fag* (s. 228-236). Oslo: Universitetesforlaget. (10 sider)

Hepsø, A. (2003). Samfunnsfagsamtalen. PLU. (5s)

Kringstad og Kvithyld (2013): Fem prinsipper for god skriveopplæring i Bedre skole nr.2

Nasjonalt senter for skriveopplæring og skrivenforskning (2015): Skriving i samfunnsfag

Vesterdal, Knut (2016): Human rights education through the lens of violation: Developing critical, active citizenship or constructing national identity? I Claudia Lenz, Sanna Brattland, Lise Kvande (Eds.) *Crossing Borders - Combining Human Rights Education and History Education*. Berlin: Lit Verlag.

Offentlige dokumenter

Læreplan i samfunnsfag (SAF1-03)

<https://www.udir.no/kl06/SAF1-03>

Læreplan i politikk, individ og samfunn – programfag i utdanningsprogram for studiespesialisering

https://www.udir.no/kl06/POS1-02/Hele/Komplett_visning

Bøker - anbefalt

Damsgaard, H.L. og Eftedal C. I. (2014)men hvordan gjør vi det? Tilpasset opplæring i videregående skole, Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 4 og 6

Solhaug, Børhaug, Stugu, Haugaløkken (red.) (2012): *Skolen, nasjonen og medborgaren*, Tapir Akademiske Forlag, kap. 1, 8 og 9

Artikler - anbefalt

Det kan komme anbefalte artikler igjennom semestret, listen revideres ved semestrets slutt

PPU4541 Fagdidaktikk i engelsk, deltid

Course books*): Selected chapters from:

Bøhn, H., Dypedahl, M., and Myklevold, G-A. (Eds). (2018). *Teaching and Learning English*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Fenner, A-B., and Skulstad, A. S. (Eds). (2018). *Teaching English in the 21st Century: Central Issues in Didactics*. Bergen: Fagbokforlaget.

Krulatz, A., Dahl, A., and Flognfeldt, M. (2018). *Enacting Multilingualism: From Research to Teaching Practice in the English Classroom*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Munden, J. and Sandhaug, C. (2017). *Engelsk for Secondary School*. Oslo: Gyldendal.

Compendium: Articles and chapters from books; will be available on Blackboard

Young Adult Literature *):

Albertalli, B. (2015). *Simon vs. the Homo Sapiens Agenda*. New York: HarperCollins. (ISBN: 9780141356099)

Jonsberg, B. (2015). *My Life as an Alphabet*. Millers Point, Australia: Murdoch Books. (ISBN: 9781743366837)

Niven, J. (2015). *All the Bright Places*. New York: Alfred A. Knopf. (ISBN: 9780141357034)

Noah, T. (2019). *It's Trevor Noah: Born a Crime: Stories from a South African Childhood (Adapted for Young Readers)*. New York: Delacorte Press. (ISBN: 9780525582168)

Thomas, A. (2017). *The Hate U Give (THUG)*. New York: HarperCollins. (ISBN: 9781406372151)

Reference material:

Utdanningsdirektoratet. Forskrift til opplæringslova, kap. 3. (Vurderingsforskriften). <http://www.lovdata.no>.

Utdanningsdirektoratet. Læreplan for Kunnskapsløftet, LK06.
<http://www.udir.no>

*) These are books you need to buy/get access to before the semester starts. The books will be available from the bookstore on campus, and they may be available from various online bookstores, such as

- <http://www.akademika.no>
- <http://www.haugenbok.no>
- <http://www.amazon.co.uk>
- <http://www.bookdepository.com/>

1. semester

Anbefalt litteratur, norsk fagdidaktikk, del 1

Dette er en liste med anbefalt litteratur knyttet til høstens temaer. Vi vil trolig også føye til noen flere forslag i løpet av semesteret. Vi oppfordrer studentene til å lese mest mulig av litteraturen på denne lista. Det vil også bli aktuelt å fordype seg i noe av litteraturen i forbindelse med høstens semesteroppgave. Konkrete lesebestillinger for hver norskdidaktikkøkt vil bli lagt ut noen dager i forkant.

For dere som vil kjøpe et par norskdidaktiske bøker, foreslår vi:

- Fjørtoft, H. (2014). *Norskdidaktikk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget.
- Smidt, Jon (2009) (red.). *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kverndokken, Kåre (2012). *101 måter å lese leseleksa på – om lesing, lesebestillinger og tekstvalg*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Kverndokken, Kåre (2016). *101 måter å fremme muntlige ferdigheter på – om muntlig kompetanse og muntlighetsdidaktikk*. Bergen: Fagbokforlaget.

Norskfaget og læreplanen

Aase, Laila. (2005). Norskfagets danningspotensial i fortid og samtid. I Aasen, Arne J. & Sture Nome (red.): *Det nye norskfaget*. Fagbokforlaget /LNU (s. 35-47)

Bakken, Jonas (2013). «Retorikk i revidert læreplan», *Norskklæreren* 1.

Bjerke, Christian (2013).: «Orientering om forslag til justert læreplan i norsk», *Norskklæreren* 1.

Fjørtoft, H. (2014). *Norskdidaktikk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (kap. 2 og 3)

Steinfeld, Toril (2012).: «Norskplanen som verneplan?», *Norskklæreren* 2.

Smidt, Jon. (2009). Norskfagets dimensjoner. I J. Smidt (red.): *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Revidert læreplan i norsk, juni 2013: <http://www.udir.no/kl06/NOR1-05/>

Muntligdidaktikk

Børresen, Beate, Lise Grimnes og Sigrun Svenkerud (2012). *Muntlig kompetanse*. Bergen: Fagbokforlaget.

Fjørtoft, Henning (2006). Vurdering av muntlige ferdigheter. *Norsk læreren* 4/2006.

Fjørtoft, H. (2014). *Norsk didaktikk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (kap. 5)

Hertzberg, Frøydis. (1999). Vurdering av muntlig - det går an. I Hertzberg, Frøydis & Astrid Roe (red.): *Muntlig norsk*. Oslo: Tano Aschehoug. (s. 189-198)

Hoel, Torlaug L. (1997). «Dei første 20 gongene», *Norsk læreren* 5.

Kverndokken, Kåre (2016). *101 måter å fremme muntlige ferdigheter på - om muntlig kompetanse og muntlighetsdidaktikk. (Utdrag)* Bergen: Fagbokforlaget.

Penne, Sylvi & Frøydis Hertzberg. (2008). *Muntlige tekster i klasserommet*. Oslo: Universitetsforlaget

Faglitteratur språkdidaktikk

Guldal, Tale og Hildegunn Otnes. (2011). Grammatikkundervisning. I Guldal og Otnes (red.): *Grammatikkundervisning*. Idéhefter for lærere, nr. 4. Trondheim: Tapir.

Hognestad, Jan K. (2006). Henger det nye norskfaget sammen? Noen refleksjoner med utgangspunkt i språkemnene i den nye norskplanen. *Norsk læreren* 2

Hognestad, Jan K. (2013). Språkdelen av norskfaget – i læreplan og klasserom. *Norsk læreren* 3.

Iversen, Harald Morten, Hildegunn Otnes & Marit Skarbø Solem. (2011). *Grammatikken i bruk – i tekst og klasserom*. Cappelen Akademisk Forlag. (særlig kap. 1, men gjerne hele boka)

Iversen, Harald Morten. (2009). Funksjonell grammatikk – noen didaktiske og pragmatiske tilnærmingar. I Smidt, Jon (red.): *Norsk didaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Iversen og Otnes (2011): "Grammatikken i bruk - i arbeid med tekster", Norsk læreren nr.3. <http://docplayer.me/387242-Grammatikken-i-bruk-i-arbeid-med-tekster.html>

Iversen, Harald Morten, Marit Nygård & Hildegunn Otnes. (2013). Grammatikkens plass i norskfaget – et innspill til revisjon av læreplanen. *Norsk læreren* 2.

Kulbrandstad, Lars. (2000). "På jakt etter Shakeel og Duyen blant kløyvd infinitiv og tjukk 1 - framstillingen av språklig variasjon i norskebøker for ungdomstrinnet." I Anne Golden og Helene Uri (red.) *Andrespråk, tospråklighet, norsk. Festskrift til Anne Hvenekilde*: Oslo: Unipub forlag.

Nergaard, Mette og Ingebjørg Tonne (red.) (2008). *Språkdidaktikk*. Oslo: Universitetsforlaget

Otnes, Hildegunn & Bente Aamotsbakken. (2006). *Tekst i tid og rom*. Oslo: Samlaget (s. 13-24)

Otnes, Hildegunn. (2011). På oppdagelsesferd i forfeltet i norske setninger. I Guldal og Otnes (red.): *Grammatikkundervisning*. Idéhefter for lærere, nr. 4. Trondheim: Tapir.

Solheim, Randi (2009). Ein mangfaldig språkleg kvardag. I J. Smidt (red.): *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Solheim, Randi (2009). Å arbeide med og på nynorsk. I J. Smidt (red.): *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Lesing og leseundervisning

Anmarkrud, Øistein og Ivar Bråthen (2013). «God undervisning i lesestrategier – hva klasseromsforskning har lært oss», *Skriv! Les! 1*, Akademika.

Elstad, Eivind og Are Turmo (2012). *Hva er læringsstrategier?*, kap 1, Universitetsforlaget.

Fjørtoft, H. (2014). *Norskdidaktikk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (kap. 4)

Kverndokken, Kåre (2012). *101 måter å lese leseleksa på*, (utdrag). Bergen: Fagbokforlaget.

Maagerø, Eva og Elise Seip (2012)(Sjekk 2006?). Å lese i alle fag, Universitetsforlaget. (kap 1)

Mossige, Margunn: «Lesing er...», Lesesenteret, 2011.

Roe, Astrid (2014). *Lesedidaktikk – etter den første leseopplæringen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Skjæveland, Kristine og Margunn Mossige: «Læringsstrategier i flere fag», NDLA: <http://ndla.no/nb/node/120718>

Litteraturdidaktikk

Eide, Ove 2006). «Frå kanon til literacy?», *Norskklæreren* 1/2006

Fjørtoft, H. (2014). *Norskdidaktikk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (kap. 7)

Paulson, Sarah. (1995). «En litterær kanon?» Motskrift 1/95. INL, Universitetet i Trondheim

Penne, S. (2010). Litteratur og film i klasserommet. Didaktikk for ungdomstrinnet og videregående skole. (Utdrag)

- Penne, S. (2013). Skjønnlitteraturen i skolen i et literacy-perspektiv. I D.Skjelbred og A. Veum (red). *Literacy i læringskontekster*. Oslo, Cappelen Akademisk.
- Skaftun, Atle (2009): Litteraturens nytteverdi. Universitetsforlaget. (utdrag s 7-25).
- Skardhamar, Anne Kari (1993). *Litteraturundervisning* (utdrag), Tano.
- Aasen, Arne Johannes (2009). *Ungdom og tekstkulturar*. I J. Smidt (red.): *Norskdidaktikk – ei grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Litteratur om sakprosa i skolen

Kalleberg, Kirsten & Astrid E. Kleiveland (red.) (2010). *Sakprosa i skolen*. Bergen: Fagbokforlaget/LNU

(Hele boka er interessant og relevant, men kanskje er innledninga + kap. 1, 3 og 6 de med mest overordna perspektiv. Vi legger ut innledninga i scannet versjon på Bb.) (I denne boka fins også selve tekstene som ble foreslått som sakprosakanon for skolen.)

Jomisko, Anne L. & Trygve R. Gundersen (red.) (2011). *Ingen naken dame på forsiden: norske sakprosatekster*. Bergen: Fagbokforlaget/LNU.

(Hele boka er interessant og relevant, og den inneholder mange sakprosaeksempler og oppgaver til bruk i skolen. Blant annet innledningskapitlet kan være relevant å lese.)

Tønnesson, Johan (2011).: Hva er sakprosa? I: *Hva er sakprosa?* Oslo: Universitetsforlaget (21 s)

Hertzberg, Frøydis. (2008). Sjangerskriving i ungdomsskolen: fortelling er ikke nok, I L. Bjar (red.): *Det er språket som bestemmer!*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 223–241.

Iversen, H. M. og H. Otnes. (2010). ”Gaza-SMSen” – en moderne sakprosatekst. Norsklæreren nr 3.

3. semester

Pensum, norsk fagdidaktikk. Høsten 2019

Dette er pensumlistan for høsten 2019. Vi tar forbehold om visse endringer i begynnelsen av semesteret, men stort sett vil den se slik ut. En del artikler/kapitler vil bli lagt ut digitalt. Når det gjelder noen av bøkene, inngår

flere av kapitlene på pensum. Disse bøkene må enten kjøpes eller lånes på biblioteket (evt. kopiere kapitlene). Det gjelder følgende bøker:

- Fjørtoft, H. (2014). *Norskdidaktikk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget.
- Kverndokken, K. (red.). (2014). *101 skrivegrep*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Iversen, H. M. & H. Otnes (2016). *Å lære å skrive. Tekstkompetanse i norskfagets skriveopplæring*. Oslo: Universitetsforlaget.

Askeland, Norunn og Bente Aamotsbakken (2013). Hvordan bli en god skriver? Elevrefleksjoner fra norsk-klasserommet. I Skjelbred, D. og A. Veum (red.): *Literacy i læringskontekster*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk , s. 249 – 263.

Aase, Laila (2012). Skriveprosesser som danning. I Matre, S., R. Solheim og D. Sjøhelle (red): *Teorier om tekst i møte med skolens lese- og skrivepraksiser*. Oslo: Universitetsforlaget , s.48-58.

Bakke, J.O. (2014). Å «late tanker» med penn og tastatur. I Kverndokken, K.(red.). *101 skrivegrep*. Bergen: Fagbokforlaget, s. 56-75.

Blikstad-Balas, M. (2015). Gåten kreativ tekst: Hvordan kan vi fremme elevenes kreative skriving? *Norskklæreren 2*, s. 30-37.

Berge, Kjell Lars (2012). Retorisk dannelses som grunnlag for demokratisk medborgerskap i skolen: om de grunnleggende ferdighetene skriving og muntlighet i Kunnskapsløftet. I Berge, K.L. og J. H. Stray (red). *Demokratisk medborgerskap i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 79-101.

Bjørkvold, Tuva (2011). [«Nysgjerrigper – en motor for motivasjon.»](#) I *Bedre skole 4/11*, s. 45-49.

Dysthe, Olga og Frøydis Hertzberg (2014). Skriveopplæring med vekt på prosess og produkt. I Kverndokken, K. (red.). *101 skrivegrep*. Bergen: Fagbokforlaget, s. 13-35.

Evensen, Lars. S. (2009). Vurdering av skrivekompetanse: En kompleks utfordring. I Haugaløkken, Hertzberg, Evensen og Otnes (red.): *Tekstvurdering som didaktisk utfordring*. Oslo: Universitetsforlaget , s.15-21.

Fjørtoft, Henning (2014). *Norskdidaktikk*. Bergen: Fagbokforlaget (kap. 6:s. 149-178 , kap. 8:s. 209-236 og kap. 10:s. 271-297).

Hoel, Torlaug Løkensgard (2007). Responsgrupper i femten punkt. I *Språkfag 1. Idéhefter for lærere*. Tapir akademisk forlag , s.7-22.

Iversen, Harald M. og Hildegunn Otnes (2016). *Å lære å skrive. Tekstkompetanse i norskfagets skriveopplæring*. Oslo: Universitetsforlaget. (Alle kapitlene).

Kringstad, Trude og Trygve Kvithyld (2013). Skriving på ungdomstrinnet. Fem prinsipper for god skriveopplæring. *Bedre skole* (2), s. 71-79.

Kverndokken, Kåre (2014). Elevers tekstskaoping – øve eller skape selv? i Kverndokken, K. (2014). *101 skrivegrep*. Bergen: Fagbokforlaget, s.36-55.

Kvithyld, Trygve; Aasen, Arne Johannes. (2011). Fem teser om funksjonell respons på elevtekster. *På sporet av god skriveopplæring - ei bok for lærere i alle fag*. Skrivesenteret/Fagbokforlaget

Otnes, Hildegunn (2010). Vurdering av digitalt sammensatte tekster. I Hestnes, H. og L. V. Sandvik (red.): *Vurdering – Språkfag 3, Idéhefter for lærere*. Tapir, s. 27-42.

Skjelbred, Dagrun (2006). *Elevens tekst – et utgangspunkt for skriveopplæring*. (kap.10) Oslo: LNU/Cappelen Akademisk Forlag. Rev. Utgave, s.178 -203.

Smidt, Jon. (2011). Ti teser om skriving i alle fag. I Solheim, R., J. Smidt, & A. J. Aasen (red.): *På sporet av god skriveopplæring. Ei bok for lærere i alle fag*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag. s. 9-42.

Smidt, Jon (2009). Ulike syn på skriving og skriveundervisning.I Smidt, J. (red.): *Norskdidaktikk – ei grunnbok*, 3.utgave, Universitetsforlaget, s. 312-323.

Smidt, Jon og Randi Solheim (2013). Skriving som vei til kunnskap, identitet og kultur. I Skjelbred, D. og A. Veum (red.): *Literacy i læringskontekster*. Cappelen Damm Akademisk. s. 188-200.

PPU4546 Fagdidaktikk i fremmedspråk, deltid

Bøker

Bjørke, Camilla, Dypedahl, Magne & Haukas, Asta. (2018). *Fremmedspråksdidaktikk* (2.utgave). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Simensen, A.M. (2007). *Teaching a Foreign Language. Principles and Procedures*. Bergen: Fagbokforlaget

Språkfag (2007). *Idéhefter for lærere 1, 2, 3, 4, 5*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Tornberg, Ulrika. (2000). *Språkdidaktikk*. Oslo: Forlaget Fag og Kultur A/S.

I tillegg:

For studenter som har fransk:

Courtillon, Janine. (2003). *Élaborer un cours de FLE*. Paris: Hachette Cuq, Jean-Pierre. 2003. Dictionnaire de didactique du français. Paris: CLE International.

Tagliante, Christine (2006). *La classe de langue*. Cle international, ISBN: 209-033068-6

For studenter som har spansk:

Alonso, Encina, Castrillejo, Victoria Ángeles, Orta, Antoni (2016), *Soy profesor/a: aprender a enseñar (1,2,3)*, Madrid: Edelsa.

For studenter som har tysk:

Gehrig, Wolfgang (2018). *Fremdsprache Deutsch unterrichten*. Bad Heilbrunn:UTB

Rösler, Dietmar (2012). *Deutsch als Fremdsprache*. Stuttgart: Metzler
Elektronisk kompendium med fagartikler tilgjengelig via blackboard

Offentlige dokumenter

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>. Merk at kunnskapsløftet også finnes som et hefte.

PPU4561 Fagdidaktikk i idrett, deltid

Kirk, D. (2013). Educational value and models-based practice in physical education. *Educational philosophy and theory* (45:9, s.973-986). (legges ut).

Løvset Glad, Å. (2012). Dans i barn og unges grunnopplæring – et kunst- og kulturfag. I: Å. Glad Løvset, *Dans på timeplanen* (2. utgave) (s. 33-59).

Vollen: Tell forlag. (legges ut).

Løvset Glad, Å. (2012). Planleggingen av undervisningen. I: Å. Glad Løvset, *Dans på*

timeplanen (2. utgave) (s. 95-125). Vollen: Tell forlag. (legges ut).

Nordaker, D.J. (2009). Avsnitt 4.7. Dans i musikk og kroppsøving i L-97 og L-06 –

en oppsummering. (legges ut).

Ommundsen, Y.: Fysisk-motorisk ferdighet gjennom kroppsøving – et viktig bidrag til elevens allmenndanning og læring i skolen. *Norsk pedagogisk tidsskrift* (97, s 155-166). (legges ut).

Steinsholt, K., & Gurholt, K. P. (Eds.). (2010). *Aktive liv: idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelses*. Tapir Akademisk Forlag

Standal, Ø.F. og Rugseth, G.: *Inkluderende kroppsøving*
Cappelen Damm Akademiske 2015.

Vinje, E.E., & Skrede, J. (Eds.) (2019). *Fremtidens kroppsøvingslærer*.

Cappelen Damm Akademiske.

Øvrig pensum oppgis ved semesterstart

Andre utgifter:

Utstyr til overnattingstur

Til skiundervisning: Skiutstyr

PPU4581 Yrkesdidaktikk, deltid

Ta kontakt med emneansvarlige: Endre Kanestrøm endre.kanestrom@ntnu.no;
Grete Hansen grete.hanssen@ntnu.no

LÆR1000 Kunnskap, læring og danning i lærerprofesjonen

Bøker (tilsammen 232 sider)

Ohnstad, F (2018).: *Profesjonsetikk i skolen*, Cappelen Damm Akademisk, Oslo (160 s.).

Karlsdottir og Lysø (2013), *Læring-utvikling-læringsmiljø: en innføring i pedagogisk psykologi*, Akademika Forlag, kap. 7, 9, 10 og 11 (72 s.)

Artikler i kompendium (legges ut som lenke/pdf på Blackboard) (tilsammen 220 sider)

Lyngsnes, K. og Rismark, M. (2015). *Didaktisk arbeid*, 3. utg., Gyldendal Akademisk, kap. 7 «Læreplaner», (24 s.).

Biesta, G.J.J. (2011). *God uddannelse i målingens tidsalder-etik, politik og demokrati*, Forlaget Klim, kap. 1, «Hva er utdannelse til for?» (18 s.).

Torjussen, Lars Petter Storm (2011). «Danning, dialektikk, dialog – Skjervheims og Hellesnes' pedagogiske danningsfilosofi». I Steinsholt, K. & Dobson, S. (red.). *Dannelse: introduksjon til et ullenst pedagogisk landskap*. Trondheim: Tapir akademisk forlag (19 s.)

Irgens, E. J. (2016). *Skolen – organisasjon og ledelse, kunnskap og læring*, Bergen: Fagbokforlaget, (s. 63-91, 247-249) (31 s.).

Biesta, G. (2014). *Utdanningens vidunderlige risiko*. Bergen: Fagbokforlaget, kap. 7 «Virtuositet» (20 s.).

Steinsholt, K. og Ness, S. A. (2016). *Motstrøms – Åpninger i retning av en levende pedagogikk*, Bergen: Fagbokforlaget, kap. 4: «Det lekende menneske» (s. 125-138, og s. 151-172) (33 s.)

Imsen, G. (2012). «Kompetanse mål som læreplanlogikk». I: Eikseth, A. G., Dons, C. F. og Garm, N. (Red.), *Utdanning mellom styring og danning. Et nordisk panorama*. (s. 97-113). Trondheim: Akademika forlag (16 s.)

Solhaug, T. «Demokrati og medborgerskap i skolen» i Postholm, M. B. og Tiller, T. (2014). *Profesjonsrettet pedagogikk*, Cappelen Damm Akademisk (19 s.).

Stray, J. H (2011): *Demokrati på timeplanen*, Bergen: Fagbokforlaget, kap. 6 «Undervisning og demokratisk medborgerskap» i Stray, J. H. (18 s.).

Henning, Å. *Litterær forståelse. Innføring i litteraturdidaktikk*. Gyldendal Akademisk, Kap. 7: Flerkulturelle klasserom (10 s.) og kap. 12: Den litterære samtalen (12 s.).

Artikkel som legges ut på Blackboard:

Graf, T. S. (2004). «Den didaktiske analyse» i Graf, S. T., & Skovmand, K.. *Fylde og form. Wolfgang Klafki i teori og praksis*. Århus: Klim. Introduksjonskapitlet (s. 59-83) (24 s.).

Artikler som kan lastes ned fra internett (tilsammen 64 s.)

Hovdenak, S. S. og Wiese, E. (2017). «*Fronesis*: veien til profesjonell lærerutdanning?» i Uniped, årgang 40, nr. 2, s. 170-184 (14 s.).
https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/61531/1/fronesis_veien_til_pro_fesjonell_laererutdanning.pdf

Slagstad, R.(2018). Når OECD tar makten – om det nye, skolepolitiske kunnskapsregime. *Utdanningsnytt.no* <https://www.utdanningsnytt.no/bedre-skole/debatt/2018/november/nar-oecd-tar-makten.-om-det-nye-skolepolitiske-kunnskapsregime/> (18 s.)

Dahl, T. (2018). Kunnskapsregimer på avveie. *Utdanningsnytt.no* tilgjengelig fra: <https://www.utdanningsnytt.no/bedre-skole/debatt/2018/desember/kunnskapsregimer-pa-avveie/> (12 s.)

Overordnet del. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/overordnet-del/> (20 s.)

Anbefalt tilleggs litteratur

Hermansen, H. (2018). *Kunnskapsarbeid i lærerprofesjonen*, Oslo: Universitetsforlaget, kap. 3 «Kunnskapsformer i lærerprofesjonen (14 s.)

Solstad, D. *Genanse og verdighet* (151 s.).

Marsdal, M.E. (2011). *Kunnskapsbløffen*. Forlaget Manifest. Oslo.

Bostad, I. (2006). «Dialog og danning» i Bostad, I. og Pettersen, T. *Dialog og danning. Det filosofiske grunnlaget for læring*, (13 s.).

Løvlie, L. (2011): Når reglene kommer til kort. I: Kvernbeck, T (red.): *Humaniorastudier i pedagogikk. Pedagogisk filosofi og historie*. Oslo: Abstrakt forlag. (20 sider)

Postholm, M.B. (2013). «Klasseledelse for et godt læringsmiljø» i Karlsdottir og Lysø, *Læring-utvikling-læringsmiljø: en innføring i pedagogisk psykologi*, Akademika Forlag, kap. 13 (18 s.)

Sjøberg. S. (2009). Er ikke realfagene dannelsesfag? I bedre skole nr. 1: 2009 (https://folk.uio.no/sveinsj/Naturfag_dannelse_Sjoberg_BedreSkole09.pdf)

Offentlige dokumenter

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (Opplæringslova) (1998).
Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html>

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>.

Lærerprofesjonens etiske plattform. Tilgjengelig fra:
http://www.utdanningsforbundet.no/upload/1/L%C3%a6rerprof_etiske_plattform_A3_bm.pdf

NOU 2015: 8 *Fremtidens skole*.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20152016/id2483955/sec4#KAP4-1>

Meld. St. 28 (2016). *Fag-fordypning-Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet*.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20152016/id2483955/>